

CONTRA

nr 6 2002 (nr 166 från starten) årgång 28 Pris 25:-

Venezuela – på ruinens brant
Samerna och storsamhället
Hans Blix – ett svagt kort

FRIHETENS RÖST
för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-720 01 45

Telefax: 08-720 01 95

E-post redaktionen@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta utgåvan av Contra.

Nytt lösenord kommer varje nummer av Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Finland: Minst 16 euro per år.

Sampo girokonto 800055-1125829.

Norge: Minst 145 norska kronor per år.

Den norske bank giro 0806 199 8277.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Mólnár

Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm

Övriga medarbetare: Benny H.V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, David Stavenheim och Marek Zyto samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2002-12-10
Sävsjö Grafiska, Älmhult 2002

Omslagsbilden: Utvecklingen i Venezuela har gått snabbt utför sedan överstelöjtnanten Hugo Cháves Frías tog över makten 1998. När detta nummer av Contra går i tryck är hela oljeindustrin i strejk i protest mot presidentens vänsterpolitik. Venezuela är världens femte största oljeexportör och Venezuelas utveckling påverkar oljepriserna och därmed Sveriges uppvärmningskostnader. Se artikeln på sidan 9.

CONTRA-NYTT

Contras nya hemsida

I november kunde Contras nya hemsida äntligen sjösättas. Den är betydligt mer lättnavigerad än den tidigare och ger ett modernare intryck – den gamla hemsidan var ju nästan ”uråldrig”, designad 1997. Förhoppningsvis ska den nya hemsidan, som skapats av Magnus Hammar, göra det lättare för alla contravänner att delta i debatten och följa vad som händer. Det har varit ett ganska omfattande arbete att knyta ihop cirka 900 filer, varav flertalet behövde uppdateras. Än kan det finnas tekniska fel eller brister, men förhoppningsvis ska läsarnas hököggon se till att allt detta försvimmar med tiden. Gå in och kolla på <http://www.contra.nu>

Lediga platser

I Contra nummer 4 2002 publicerade vi en lång lista med lediga platser. Några läsare har hört av sig och undrat om hela Contra-styrkan är på väg att ge upp arbetet, eftersom nästan alla arbetsuppgifter fanns till ansökan lediga. Visst, alla Contra-jobb är lediga, men förhoppningen var att de som kommer till för att ta hand om en eller annan uppgift ska göra det möjligt för dem som nu driver alla verksamhetsområdena att koncentrera sig på ett eller ett par områden och göra en bättre insats där. Det är alltså fråga om en fortsatt utveckling, inget tillbakadragande. De lediga platserna finns också att läsa på nätet, på Contras hemsida. <http://www.contra.nu>, eller gå tillbaka till Contra nummer 4 och se om Du kan göra en insats för en bättre Contra!

Walk for Capitalism

För andra året i rad hölls i december en ”promenad för kapitalismen”. I Sverige ägde promenader rum i Stockholm, Göteborg, Linköping och Lund. I Stockholm gick promenaden till Mynttorget där bland annat liberale riksdagsmannen Mauricio Rojas talade om kapitalismens förtjänster. Rojas var själv socialist i sin ungdom. Bland promenadens deltagare fanns Contras C G Holm med plakatet ”Ja till kapitalism Nej till EMU” här på bilden.

Hans Blix, chef för FNs vapeninspektionsgrupp UNMOVIC – the United Nations Monitoring, Verification, and Inspection Commission – är inte någon särskilt populär person i kretsar som

vill se en uppgörelse med Saddam Husseins Irak. Det framgår av skarp kritik i de två mest ansedda konservativa publikationerna i sitt slag i USA, dagstidningen *The Washington Times* samt tidskrif-

ten *National Review*. I *Washington Times* var det Per Ahlmark som förde pennan; Ahlmark upprepade därmed den kritik av Blix han tidigare i år framställt i *Dagens Nyheter*.

Blix: Fel man för fel jobb

☆☆☆ När detta skrivs har Hans Blix och UNMOVIC precis inlett sin inspekterande verksamhet i Irak. Vilka resultat FN-gruppen slutligen kommer att nå fram till är därför i skrivande stund inte känt. Det förefaller dock vara en tämligen riskfri gissning att man inte kommer att hitta några mer uppseendeväckande lager av komprometterande stridsmedel, eftersom Saddam-regimen säkerligen med eftertryck kommer att blanda bort korten för Blix och hans folk. Någon minskad vilja inom Bush-administrationen att slutligen göra upp räkningen med galningen i Bagdad lär Blix-besöket inte leda till, och detta alldeles oavsett vad som kommer fram.

”Jag har känt herr Blix i mer än 40 år”, skriver Per Ahlmark inledningsvis i *Washington Times* den 1 november. ”1960 var han min ställföreträdare när jag var ordförande i Folkpartiets Ungdomsförbund. Jag har alltsedan dess noggrant följt hans karriär. Han blev svensk utrikesminister under ett år och senare generaldirektör för the International Atomic Energy Agency [IAEA] i Wien, Österrike. Personligen är herr Blix älsvärd och har sinne för humor; politiskt är han svag och lätt att lura. Jag föreställer mig att det finns få europeiska tjänstemän som är sämre lämpade för en kraftmätning med Saddam. Det är i själva verket med yttersta skepsis jag tar del av TV-nyheter om herr Blix’ förhandlingar med den irakiske diktatorns hantlangare.”

Undén förste chefen

Det är tänkbart att det är gammalt internt folkpartigroll mellan Ahlmark och Blix som lett till den ahlmarkska kritiken. Icke desto mindre har kritiken trovärdighetens insigrier. Hans Blix visade under sin tid som utrikesminister i 1978 års mittenregering (Folkpartiet och Centern) knappast prov på något självständigt tänkande.

Artikeln har sammanställts av Contras redaktion.

UNMOVIC-chefen Hans Blix enligt en amerikansk satirtecknares synsätt.

Så här hette det i en intervju i *Dagens Nyheter* den 16 november 1978 då Blix utfrågades av Magdalena Ribbing om skillnaderna mellan liberal och socialdemokratisk utrikespolitik:

”Man får nästan söka efter frågor där meningsskiljaktigheter föreligger”, säger Hans Blix. Det är också en rimlig ambition att det finns en vid uppslutning bakom svensk utrikespolitik, menar han, men preciserar en fråga där socialdemokraterna har en annan uppfattning än de två efterkommande borgerliga regeringarna: industribiståndsfonden och det svenska medlemskapet i Världsbanken.”

På frågan om svensk utrikespolitik skulle förändras i någon högre grad med en moderat utrikesminister svarade Blix: ”Den skulle skilja sig i nyanser, men inte

i de grundläggande linjerna. Utrikespolitiken skulle inte få någon annan inriktning helt enkelt därför att det finns så stor enighet. Men jag kan väl tänka mig att till exempel en annan syn på befrielseörelserna skulle komma till uttryck med en moderat utrikesminister”, säger Hans Blix.”

Om socialdemokraternas mångåriga stöd till kommunistiska terrorrörelser i Tredje världen och oerhörda ensidighet i hanterandet av Vietnamkriget hade Hans Blix inte ett ont ord att säga. Tvärtom – han talade om ”befrielseörelser” och menade då uppenbarligen väpnade marxiströrelser av typ Vietcong i Vietnam, Khmer Rouge i Kambodja, Pathet Lao i Laos, MPLA i Angola, Frelimo i Moçambique, PLO i Mellanöstern med flera. Efter att ha arbetat i 16 år som UD-tjänsteman under soci-

aldemokratiska utrikesministrar och åt den borgerliga trepartiregeringen – som san- nerligen inte bröt med de socialdemokra- tiska riktlinjerna – hade Blix fått en grund- lig skolning i vad som var och vad som inte var politiskt korrekt; den första utrikesmi- nister Blix arbetade under var Östen Un- dén, en känd sovjetapologet.

Hans Blix' hållning som utrikesminis- ter var alltså att smidigt föra vidare Undéns, Palmes och trepartiregeringens Karin Söders traditioner. Det gjorde han, under den korta tid han fick chansen, på ett efter- vanligheten ämabelt och representativt sätt. Det finns mycket litet som tyder på att han nu, vid närmare 75 års ålder, skulle vara mer hårdhudad än för 24 år sedan.

”Naiv och okunnig”

Ahlmark väljer att inte skriva om Blix' tid som svensk utrikesminister, men ger illa- varslande exempel från den senare sejour som IAEA-chef: ”När herr Blix ledde IAEA före kriget i Persiska viken 1991, försäkrade han, efter flera inspektioner, gladeligen världen att ingenting alarmer- ande hände i Irak. Han levererade det friskintyg Saddam hade hoppats på när han började gömma undan sina atom- anläggningar och nukleära ambitioner. Sedan dess har vi i blott alltför klara termer lärt oss att Saddam är besatt av att produ- cera massförstörelsevapen – kemiska och biologiska stridsspetsar likaväl som atom- bomber och robotorna att leverera dem med. Tidigare experter på Iraks kärnvapen- program, som har flytt Bagdad till förmån för Väst, har bekräftat detta. De upplyste oss om bestämda och kostnadskrävande ansträngningar att skaffa domedagsvapen. Och det är nu verkligen klart att Saddam endast var ett år ifrån att säkra sin första atombomb när Gulfkriget bröt ut.”

Hans Blix är, skriver Ahlmark i sin internationellt uppmärksammade artikel, ”naiv och relativt okunnig om tekniska detaljer – hans ämne är internationell rätt – och lätt att missleda”. Till och med efter kriget i Persiska viken, skriver Ahlmark, ”vägrade han inse att de irakiska tjänste- männen, som igen försäkrade FN att de inte dolde någonting, bara var inbitna lög- nare”. Blix trodde helt enkelt inte på att irakierna kunde vara så nedriga att de ljög för omvärlden när de hävdade, att de inte hade något kärnvapenprogram. Den offi- ciella informationen fick inte betvivlas, inskräpte Blix inför den skeptiske vapen- inspektören David Kay som dock genom-

förde inspektioner i Irak utan att informera värdarna om sina intentioner och då upp- täckte att regimen i Bagdad var endast tolv till 18 månader ifrån att producera atom- vapen.

Kays upptäckt ledde till en upmärk- sammad konfrontation på en parkerings- plats i Bagdad, där FN-bilarna omringades av 200 hotfulla irakiska soldater och en uppretad mobb som beordrats till platsen av regimen. Ahlmark: ”Belägringen på- gick i fyra dagar och nätter, och herr Kay och hans kolleger använde satellittelefoner för att faxa viktiga dokument till Väst.” Det är betecknande för Blix' inställning, att han hade motsatt sig Kays aggressivt framgångsrika inspektion. Svensken Rolf Ekeus stödde den dessbättre och stod bakom inspektörerna under belägringen.

Raka motsatsen

National Reviews Byron York ger i sin artikel i princip samma bild av Hans Blix som en vänlig och verserad äldre gentle- man, men samtidigt bekväm och lättlurad. York exemplifierar genom att ge en bild av hur Blix i februari rådde en grupp inspek- törer under FN-utbildning i Genève hur de skulle bete sig på internationella uppdrag: ”Om jag fick ge några adjektiv om det uppträdande jag skulle bedöma som önskvä- rtt, skulle jag säga drivande och dyna- miskt – men inte vredgat och aggressivt.” I stället, hade Blix menat, vore det bättre att vara ”vänlig, men inte gemytlig” och att ”visa respekt för dem ni umgås med, och kräva respekt för er själva”. ”En lätt- sam ton eller ett skämt kan ibland bryta en nervös atmosfär”, informerade Blix också kursdeltagarna om.

York pekar också på Blix' passiva in- ställning i Irak-frågan och hans perplexa reaktion när det visade sig att han varit alltför godtrogen: ”Systemet var inte ut- format för att upptäcka detta.”

Det finns många fler kritiska röster om Hans Blix än dem som tillhör forna parti- och politikerkollegan Per Ahlmark. York hänvisar till Gary Milhollin från the Wis- consin Project on Nuclear Arms Control som konstaterar att Blix ”har en historia av att inte vara alltför aggressiv”: ”Irakierna fick vitsord för gott uppförande, när de i själva verket tillverkade bomber i rummen vägg i vägg med dem som inspektörerna gick in i.”

Hur skall då en internationell vapen- inspektör bete sig? Paul Leventhal och Steven Dolley vid the Nuclear Control

Institute hänvisar till dessa önskvärda egen- skaper för en vapeninspektör: ”konfronta- torisk, vägran att acceptera irakiska mörkningar, krav på bevis för förstörda vapen... IAEA var mer tillmötesgående och gav irakiska atomtjänstemän fler chan- ser när de inte lyckades framställa bevis för att alla komponenter till kärnvapen hade förstörts och alla förbjudna aktivite- ter avslutats”.

Fel man på fel jobb

Hans Blix har också mött kritik för att han inte var förstahandsvalet när det gällde att utse en lämplig ledare för FNs vapen- inspektörer, när han efter att ha varit chef för IAEA 1981–97 tillfrågades om han ville ha jobbet som UNMOVIC-chef (UNMOVIC ersatte det gamla organet United Nations Special Commission [UNSCOM]). Förenta staterna ville hellre ha Rolf Ekeus, som ansågs vara mer be- stämmd i sitt agerande. Ekeus kandidatur föll dock på de Irak-vänliga nationernas Frankrike och Ryssland motstånd; de me- nade att Ekeus var för aggressiv och före- drog Blix. Den dåvarande Clinton-admini- strationen gav med sig och accepterade Hans Blix.

Blix' anhängare anser att det är fel att ge svensken skulden för debaclet för ett de- cennium sedan. ”Felet var inte Blix', utan det var fel på det system som rådde på den tiden”, citeras UNMOVICs Ewen Buch- anan i Yorks artikel. Enligt de riktlinjer som då rådde fick inspektörerna bara inspektera de anläggningar som valts ut av värdlandet. Det är naturligtvis också möj- ligt, menar York, att Blix lärt av sina misstag och är kapabel att göra ett bättre jobb nu. Men, skriver Byron York i *Natio- nal Review*: ”...när man diskuterar huru- vida Blix kommer att göra ett godtagbart jobb så ignorerar man frågan om jobbet borde göras över huvud taget. Om man föreslår att Blix är fel man för jobbet så implicerar man att det finns en rätt man för jobbet – när verkligheten kan vara att jobbet inte alls är värt att göra.”

Eftersom det ändå inte är möjligt att vända ut och in på alla tänkbara anlägg- ningar för domedagslika vapen i den slutna diktaturen Irak, så kan man lika gärna strunta i att ens försöka. Man blir ändå lurad och Saddam Hussein kan stärka sina kort. Alltså är Hans Blix, med alla sina fel och förtjänster, helt enkelt fel man för fel jobb. ✍

Att kritisera språkliga ofullkomligheter kan ha sina risker. Har man otur kan nämligen Tryckfels-Nisse dyka upp och åstadkomma ett hiskeligt stavfel i en mening, som kanske på ett sarkstatiskt (vad var det jag sa...) brännmärker språkfuskarna mitt ibland oss. Det är en risk artikelförfattaren, i likhet med varje legitimerad besserwisser på området, känner sig tvingad att ta. Ty visst måste språkmarodörerna få sig en rejäl känga! (De flesta av de exempel som anges nedan härrör från en period på fyra månader under år 2002)

Det svenska språket krackelerar!

av Tommy Hansson

☆☆☆ Det finns flera tänkbara orsaker till den svenska språklappheten i vår tid. En ligger i skolornas allt sämre förmåga att lära våra ungdomar grunderna i det svenska språket, parad med samma ungdomars minskade förmåga att inse vikten av att kunna sitt modersmål ordentligt. Här kan nämnas skolornas inställning att "stavning är inte så viktigt, det är skrivglädjen som skall uppmuntras". Kanske ligger det något i detta, men läsglädjen då? Artikelförfattaren finner absolut ingen glädje i att läsa en text full med språkfel! En annan orsak ligger i den tilltagande internationaliseringen, som har mycket med den tredje faktorn att göra, nämligen IT-explosionen och den "svengelska" den för i sitt släptåg. Medan det är svårt att göra något åt de båda senare faktorerna, bör det finnas åtskilligt att göra inom svenskundervisningens område. Detta förutsätter förstås att de tjänstemän och politiker som ansvarar för modersmålsämnet och andra skolämnen inser att något är fel, vilket dessvärre inte alltid är fallet.

Tyvärr finns det mycket som tyder på att herrar och damer tjänstemän och politiker inte är rätt kategorier när det gäller att råda bot på eländet. Detta står helt klart för artikelförfattaren efter sju år som kommunalpolitiker i Södertälje med allt vad det inneburit i form av genomläsande av kommunala utredningar, skrivelser, motioner, interpellationer med mera. Ett verkligt skräckexempel var kommunens *Miljöboksutslut för 1997*, en vid första anblicken proffsigt framställd produkt på glansigt papper fylld med datoranimerade diagram och tablåer, men som vid närmare granskning visade sig innehålla ett 40-tal korrekturfel/språkliga felaktigheter utspridda över 25 sidor.

"Ren avrättning"

Jag skall börja den här lilla exempelsamlingen, sammanställd slumpvis över cirka ett halvår under 2002, med att belysa en felaktig användning av ordet "avrättning"

och olika former av detta. Enligt *Illustrerad svensk ordbok* (Natur & Kultur 1982) betyder det "verkställa dödsstraff (på en dödsdömd)". Dömdanden skall alltså ha föregåtts av en juridisk process för att kunna kallas avrättning. Ändå kunde vi härförleden läsa om att "Polisen beskriver mordet som en regelrätt avrättning" (*Länstidningen*, Södertälje 22/8) i en artikel om den förrymde, livstidsdömda mördaren Christian Bruzzone. Enligt *Aftonbladet* 1/9 skall ett ögonvittne ha sagt att "Det var en ren avrättning", när en 42-årig man öppnade eld i ett villaområde i Västerås och dödade sin hustru och en 40-årig man.

Så kan man alltså inte skriva om man gör anspråk på att vara språkligt korrekt. I båda fallen var det mord och inte avrätt-

Ögonvittnen:
Det var en
ren avrättning

ning. Däremot kan man på mycket goda grunder anse, att gärningsmannen i båda fallen borde drabbas av dödsdom med påföljande avrättning. Vilket dock som bekant inte kan ske i Sverige, åtminstone inte ännu.

En av de mer utbredda språkliga ofullkomligheterna är att inte kunna skilja på singular- och pluraländelser. Ett tydligt exempel återfanns på *Metros* förstasida den 19/8 där det i en ruta till vänster om logotypen stod "Olles band aktuella med ny skiva". Band är onekligen singular (ental), varför det korrekt skulle ha hetat "Olles band aktuellt med ny skiva". Sak samma som när det i en rubriknotis i *Dagens Nyheter* den 31/5 hävdades: "Paret Gauffin fortfarande försvunna". Om vi fortsätter på samma tema så finner vi att ett sydkoreanskt bilföretag i ett reklamslag i TV4 i samband med fotbolls-VM i juni hävdade: "Hyuandai är stolta över [att vara sponsor i VM]". "Stolt" skulle det

givetvis ha varit.

Ett allt vanligare fel i svenskt språkbruk är ofoget att inte sätta ut subjekt och predikat i satser. Många gånger är predikatet, alltså det som beskriver subjektets göranden och låtanden, inte ens underförstått. Ta detta exempel ur boken *Kulturmiljö på spel: en studie av strategier att bevara och utveckla den byggda miljös kulturvärden*, utgiven av Riksantikvarieämbetet och Byggnadsrådet 1996: "Genom att göra eftergifter i frågor av relativt sett mindre betydelse kan erhållas eftergifter från motparten...". Här är det oklart vem det är som skall göra eftergifter; dessutom blandas aktiv form (att göra) med passiv (kan erhållas) på ett osnyggt sätt. Allt mer frekvent blir också bruket att medvetet utelämnas ord som underförstås vara identiskt med ett annat ord i samma mening men där det blir fel. Ett exempel ur samma publikation: "Man torde generellt kunna säga att det allmänna intresset har nu lägre tidsvärdering än de enskilda". Så fel det kan bli! Det korrekta hade varit att skriva ut ordet intressena; som det står nu underförstår skribenten att det skall stå likadant som tidigare i meningen, alltså "intresset". Vilket ju inte ett dugg harmonierar med det lilla ordet "de".

Det blir naturligtvis särskilt pinsamt med ett taffligt språkbruk i mera pretentiösa texter.

"Denna man"

Ett tilltagande språkligt elände är oförmågan att sätta ut rätt genusändelse. Artikelförfattaren uppmärksammade först detta fenomen i mitten på 1990-talet i den då nystartade gratistidningen *Metro*, som konsekvent skrev -a i ord som rätteligen skulle ha haft -e. Exempelvis "svenska trestegskungen Christian Olsson". Tidningen tyckte sätta en ära i att ge manliga rollinnehavare feminina ändelser, kanske ett missriktat utslag av feminism.

På senare år har *Metro* dessbättre från-

gått detta tvivelaktiga språkbruk, vilket inte hindrade *Metro*-höjderen Uri Savir att i en krönika (som tidningen envisas med att kalla "kolumn") skriva om den bortgångne Jan Stenbeck: "denna komplexa mans innersta känslor och tankar". Ett antal rader längre ner skriver Savir: "Med hans långa röda hår och hans kraftiga kroppsbyggnad stod han där...". "Sitt långa röda hår", "sin kraftiga kroppsbyggnad", om jag får be. Men det kanske är översättaren vi skall korsfästa här? "Denna man", en fullständig horribilitet, heter det på så många andra ställen att exemplen icke skulle få rum i denna artikel.

Annat var det förr – då blev en skolelev vid namn Lindström, senare berömd fotbollsspelare och backhoppare i örnsköldsviksföreningen Friska viljor, kallad "Diman" sedan han under en tysklektion med hög röst klämt i med en tysk motsvarighet till "Denna man", *die Mann*.

Också motsatsen förekommer, kvinnliga aktörer som begåvas med maskulina ändelser, även om det är mer sällsynt. Som när Gunnar Hedin i boken *Västergötland under 1000 år* om "kyrkliga mor Kristin" skriver att "Hon var den förste i bygden som fick höra det".

Ovan berördes israeliskfödde Uri Savirs språkligt diskutabla krönika. På tal om Israel kan jag inte låta bli att citera ur Cordelia Edvardssons bidrag till det palestinska propagandastycket *Inshallah* (Ordfront 2001): "Den israeliska ockupationsmakten hade nyss lämnat och palestinerna fick tillfälle att fira sin nyvunna frihet". Lämnat vad? Skribenten menade att israelerna "gett sig av" men kunde inte hålla sina "svengelska" instinkter på armlängds avstånd. Vidare skriver Malin Siwe i en *Metro*-krönika den 27/9 "vi talar fisken" (jämför *we're talking fish*, som det hade hetat på amerikansk-engelska) när det borde ha stått åtminstone "vi talar om fisken". Principiellt samma fenomen rör det sig om när det talas om att nu gäller det att "prestera", utan att tala om vad det är man skall prestera.

Någonting artikelförfattaren retar upp sig på är slarvet att skriva "mellan...till" när det skall vara "mellan...och", också i kvalificerade sammanhang såsom i det militärhistoriska verket *Skärgårdsflottan* (Falun 2000), där det i en bildtext heter: "Medaljplansch av Martin Helland mellan 1793 – 1799". Ett streck mellan två årtal utläses alltid "till", aldrig "och". Samma fadäs gör Lars Jonung sig skyldig till i

boken *Att uppfostra det svenska folket*, en samling opublicerade manuskript av Knut Wicksell med kommentarer: "...antalet gossar och ynglingar mellan 0 – 20 år..." (sidan 219). En något mindre kvalificerad publikation är väl det gratisutdelade lokalbladet *SödertäljePosten*, som i sin utgåva av den 9/10 hade flera notiser på samma tema, exempelvis med denna tidsbestämning: "Fräck stöld vid Frustuna. Mellan klockan 17:45 till 17:50 fick en person som besökte kyrkogården sin bil länsad under söndagen."

Synd om bilägaren, synd om läsarna!

Sportgrodor

Lasse Anrell, medarbetare i *Aftonbladets* bilaga *Sportbladet*, har gjort flera dråpliga citatsammanställningar på temat "sportgrodor" – idrottsutövare och andra med anknytning till sportens värld är i regel inga språkfenomen och därför tacksamma att förlöjliga. Anrell själv kan jag inte beslå med några grodor, men annars tycks just *Sportbladets* medarbetare i hög grad ha missat något väsentligt i skolans undervisning i svenska språket (om felet är deras eget eller lärarnas må vara osagt).

Simon Bank skriver (12/6) om Sveriges match mot Argentina i fotbolls-VM: "I en timma hade Sverige överlevt mot ett Argentina som malde sönder dem." Dem? Uppenbarligen menas Sverige. Vidare:

"Sverige [ental] kämpade som besatta [flertal]". I slutfasen av artikeln menar Bank att "Sverige stog i brygga" (*stod* hette det sist jag kollade i ordboken).

Samma tidnings Erik Thulin ger i en artikel den 28/6 om Djurgårdens förestående internationella match ett exempel på det rätt vanliga felet att skriva nationalitetsbestämningar med stor bokstav: "Djurgården skulle möta Irländska Shamrock Rovers..." Längre ner i artikeln ger samme Thulin oss ännu en i raden av varianter på hur en irländsk ölsort kan felstavas: "Guenniss". Gamle Arthur Guinness vri-

der sig i sin grav. Enligt Thulin tycker vidare djurgårdssupportern Mats Jonsson att det är "Skit kul" att få åka utomlands.

Just särskrivna ord – lax pudding, soja olja, måltids dryck, sten röse, kvist tomat, färg film, lunch bufét [sic!] och så vidare i all oändlighet – är ett modernt gissel i svenska språket som säkert influerats av engelskan. "Grekisk stadsgerilla ledare gripen", läser jag i en rubrik från i somras. På omslagsplasten till en "Pelles Pizza" står det: "Effekten och värmen kan variera mellan olika ugnar och där med tillagningstiden". Här är det inga problem att förstå vad som menas. Men hur gör den röksugne/a när han/hon ställs inför skylttexten "Rök fritt"? Bolmar han/hon ohejdat på eller fimpar vederbörande illa kvickt?

Åter till *Sportbladet*. 8/8 skrivs "ren fakta" trots att fakta är plural. Också ordet "media" (plural) använts ofta i singular betydelse. I en artikel om förra tennisstjärnan Boris Becker (här bör det heta "förra" trots att Becker är man, eftersom det normerande ordet här är det neutrala "tennisstjärna") gör sig Asbjörn Svarstad skyldig till ett vanligt modernt fel när han skriver: "När skattemyndigheten började undersöka vart Becker egentligen bodde..." "Vart" är ett ord som anger riktning och ingenting annat. "Vart går du?" är korrekt språkbruk, medan "Vart bor du?" är så fel det kan bli. Min lokalavisa *Länstidningen* klämde utan att skämmas i en informationsartikel inför valet (8/7) till med rubriken "Nu är det klart vart det går att poströsta".

Så står det i en bildtext om golfaren Jesper Parnevik i, just det, *Sportbladet* den 11/9: "Jesper Parnevik var av förståelse mycket skärrad av händelsen för exakt ett år sedan i New York". Att Parnevik var skärrad av arabterroristernas krigshandlingar mot USA kan vi mycket väl förstå – däremot är förståelsen noll inför bildtextens "var av förståelse"!

Ett slags – en sorts

Ovan har skrivits om att pluralisera singular: ett lag (ental) blir alltför lätt "dem" (flertal); ett par (ental) blir oftast "de" (flertal). En något annan variation på samma tema är att ta ett ord som exempelvis "skräp", betecknande en enhet, och förvandla det till ett flertal skräp. Som när *Metro*-krönikören Maja Aase den 4/6 dristar sig skriva följande: "Nio miljoner skräp om dagen är en massa skräp...". Förmodligen är det bekvämlighetsskäl som får en

skribent att dra till med skräp som plural, eftersom detta är enklare än att exempelvis skriva det språkligt korrekta men omständligare "avfallsföremål" eller liknande.

Man kan här jämföra med oskicket att transformera det singulara "personal" till flertal – vi har nog alla läst om dagisföreståndarinnan som klagar över att "Vi har bara tillgång till två personal, så barnen måste ibland lämnas utan tillsyn". På tal om den kvinnliga tjänste"man" som nämns ovan. Ofta nog är daghemschefen kvinnlig, varför "föreståndarinnan" är ett korrekt ord. Eljest tycks bruket att kalla författarinnor "författare" och konstnärinnor "konstnärer" breda ut sig i spalterna: "den berömda författaren Selma Lagerlöf". Men det är ju onekligen en kvinnlig skribent det är tal om, följaktligen en författarinnan. Återigen torde det vara den missriktade feminismen som sticker upp sitt fula tryne, ty missriktat är (miss)bruket verkligen – det underförstås att det är mer rekorderligt att vara "författare", alltså man, än "författarinnan", kvinna.

Att kalla Strindberg för författarinnan är gissningsvis alltför magstarkt även för den mest fanatiska feminist av Maria-Pia Boethii snitt.. Däremot går det av någon anledning utmärkt bra att benämna en sjukvårdande person av manligt kön "sjuksköterska".

En i språkfelssammanhang typisk företeelse är att inte kunna skilja mellan "innan" och "före". Skriver man "innan" i en mening måste det ske ett eller annat därefter. Exempelvis "innan vi söp oss fulla" eller "innan Sverige förlorade mot Färöarna" (kom inte och skriv "före" här!). Man skall således icke skriva "innan fyllan" eller "innan förlusten" (utan "före" i båda fallen). Lik förbaskat har herr kiosklitteratören Mankell mage att ge ut en bok om den obligatoriske Wallander som fått titeln, inte den korrekta *Före frosten* utan, rätt gissat, *Innan frosten*. Men Mankell har höga litterära förebilder, då nazistpjäs-författaren Norén med berätt mod valt att kalla ett teaterstycke *Ett sorts Hades*, trots att det språkligt korrekt bara måste heta *En sorts Hades*. Samma företeelse är det att skriva "en slags" när det i *alla* sammanhang skall vara "ett slags", därför att ordet "slag" alltid är "det". Liksom ordet "sort" alltid är "den". Misstaget här är att tro att "slags" eller "sorts" bestäms av ordet som kommer efter.

Pinsamt blir det förstås när följande sats-

Ett nattygsbord och inget annat.
(Foto: Tommy Hansson)

konstruktion förekommer i den seriösa boken *Barn med behov av särskilt stöd*: "'Deva' kan till exempel uppfattas som ett ord, inte två ('det var') eftersom deras mening är sammanvävda med varandra" (sidorna 21–22). En mening är sammanvävd, näppeligen "sammanvävda".

"Contra" contra "kontra"

En särskild kategori språkgrödor jag skulle vilja belysa är sådana som blivit så allmänt accepterade att de numera kan anses vara korrekta och till och med rekommenderas av språkexperter eller av den auktoritativa *Svenska akademiens ordlista över svenska språket (SAOL)*. I en språkrådgivande ut-saga från Sverige Radio/Sveriges Television/UR (*Nyhetsbrev* 1/2002) hävdas: "Egennamn som sätts samman med ett annat ord behåller den stora bokstavens också i det nya ordet..." Därför, menar man, bör det heta såväl Finlandsemester som Bosnienhjälp. Samma hållning intar *SAOL*.

Jag anmäler härmed en avvikande mening. Av min förträffliga småskolefröken Gertrud Jacobson fick jag i slutet på 1950-talet inpräntat att ord som i sig ej utgör egennamn, även om de innehåller ett sådant, inte skall ha stor begynnelsebokstav om det inte sätts bindestreck mellan egennamnet och ordet därefter. Alltså sovjetinvasion och amerikahjälp eller Sovjetinvasion och Amerika-hjälp.

Ett helt annat exempel på "fel som blivit rätt" är "nattduksbord", som numera förekommer i *SAOL* på bekostnad av det korrekta nattygsbord. Vad i hela friden är en "nattduk"? Nattyg, däremot, är helt begripligt eftersom det syftar på tillbehör som man kan tänkas behöva nattetid.

Eller det felaktiga "cigarett", som man ser betydligt oftare än det korrekta cigarett som stavas precis så därför att ordet kommer från cigarr som ju innehåller två r. Ånyo får vi skylla på influenser från engelskan, där cigarett stavas med blott ett r eftersom stavningen av det kraftigare rökverket i detta språk är "cigar". Jag vill även

påstå att ordet "kollegor" tillhör samma kategori; det riktiga är kolleger (båda tillåts dock av *SAOL* som nog får sägas vara alldeles för släpphänt vad gäller nybildningar. Det dröjer väl inte länge innan den hemska nymodigheten "flytt" utkonkurrerar det korrekta flyttning.

Naturligtvis måste även det för denna tidskrift högst aktuella ordet "contra" tas upp här. Den rätta stavningen är tveklöst med c, då contra är ett latinskt ord som betyder motsatt, emot och liknande. Det kan inte stavas med k! Ändå står det nästan alltid just med "k" i svenska texter, i somliga fall säkerligen för att vederbörande vänstervridna skribent inte anser att tidskriften *Contra* skall få reklam. Men när författaren Fredrik Eklund förliden sommar kom ut med boken *Sambafotboll* (Ordfront) valde han, mirabile dictu, att använda den korrekta stavningen – contra – när han avsåg "göra motanfall". Detta fick Roland Pettersson, politisk reporter på *Länstidningen* i tokarnas och kringlorans stad, att gå i taket: "Varför i himmelens namn stava kontra med c? Contra är väl en suspekt skrift med högerextrem inriktning?" Roland Pettersson menar tydligen att språkbruket skall styras utifrån den politiska korrekthetens bud. Sagde Pettersson har för övrigt ett förflutet i revolutionssekten KFML.

Heder däremot åt Yngve Löwegren, som i en uppsats i boken *Sven Nilsson: En lärd i 1800-talets Lund* (1983) skriver: "...d.v.s. insektssystematik contra övrig djur-systematik".

"Hymnens" band med mera

Slutligen en katalog slumpvis utvalda språkgrödor:

–TV3s nyhetsuppläsare Fredrik Birging hävdade i en nyhetssändning den 26/8 att en tidigare medlem i Spice Girls "knutit hymnens band". Rätt är "hymens band", då hymen står för bröllopsfestens gud enligt grekisk mytologi.

–"Sverige krakelerar", påstods i en rubrik i *Fria Företagare-FöretagarFörbundet*

(juni 2002). Därmed stavade man "krackelererar", som tycks ha blivit något av ett modeord, fel. Egentligen är den avsedda betydelsen fel också, då verbet krackelera enligt SAOL 1986 är liktydigt med "förse porslin med fina sprickor eller ådror i glasyren". Numera kan ordet dock även stå för "börja upplösas, spricka" i bildlig bemärkelse (SAOL 1998) varför ej ens artikelförfattaren tvekar att använda det i rubriken till denna artikel.

–"Han äro en musikant från Jönköping", hette det putslustigt och ack så fel om radions sommarpratare Dan Laurin i en bildtext från i somras. Vilket bevisar att det kan vara besvärligt att rätt bruka ålderdomliga ord; "äro" är ju en pluralform för är och alluderar i detta fall uppenbarligen på visan "Vi äro musikanter allt ifrån Skaraborg". Här gällde det dock bara en person.

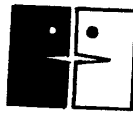
–När någon är arg, för att inte säga riktigt förbannad, brukar det i pressen rutinmässigt heta att denne någon "rasar mot" det förgelseväckande. "Arafat rasar mot Israels stängsel", löd sålunda rubriceringen till en notis i *Metro* den 18/6. Man får för Arafats hälsas skull hoppas, att stängslet inte var strömförande.

–"Bjerstorps slott... tillhör ett av landets yngre slott", menar tidigare nämnde skribenten Hedin i sin bok om Västergötland. Fel, förstås – Bjerstorp kan möjligen tillhöra "landets yngre slott". Hedin erbjuder i övrigt läsaren en provkarta på vanliga skrivfel: "denna fantastiska man", ordet "successivt" med bara ett "s" i slutet av ordet med mera. Han lyckas också begå följande mening: "För inredningen deltog också Anna Scholander".

–Stefan Andersson, sommarvikarierande reporter på *Länstidningen* uti Tälje, skriver i en artikel om filmfestivalen i Mölnbo den 5/8 om en filmhandling som framställer en "kille, som är jagad av fodringsägare". Den uppmärksamme (och språkkunnige) läsaren undrar då naturligtvis, om "killen" jagas av personer inom djurmatsbranschen eller om det är folk inom den bransch som sysslar med extrainsatta tyglager i ytterkläder (nyckelordet i båda fallen är "foder") som är på jakt. Förmodligen menade dock Andersson att skriva "fordringsägare".

–*I Mitt i Sundbyberg* den 21/5 berättas i notisform om en kondomtjuv i 30-årsåldern som också betecknas som "ynglingen". Ynglingar tenderar i vårt åldersfixerade samhälle att bli allt äldre, och "kille" eller "tjej" är man som bekant

Kontra

Så här får det inte se ut.

intill döddagar även om man skulle råka avlida vid 100 års ålder.

–*Länstidningens* krönikör Petra Rendik tillhör väl inte tidningsvärldens mest briljanta stilister. I ett försök att raljera över ytligheten inom svensk press skriver hon den 4/7: "Antingen är det svenska slagsmål eller sexorgier i nått afrikans land som intresserar". Hon tror även att den fina psalmen "Den blomstertid nu kommer" egentligen heter "Blomster tid nu kommer". Och som om inte detta vore mer än nog fortsätter hon: "...posten inte var ensamma om...". Ruggigt.

–Också skribenter man väntar sig bättre prestationer av förfaller ibland till erbarmlig språkanvändning. Som när Johan Hakelius i *Aftonbladet* den 28/7 utbrister: "Bush får mig och tänka på det där gamla ordet stryktäck". Stryk, det är vad Johan Hakelius har gjort sig förtjänt av när han skriver "och" där det skall vara "att"!

–"Tack för böckerna Astrid!" lyder en notisrubrik i tidskriften *Menorah* 3/2002. Det måste vara jobbigt med så många böcker som heter Astrid (ett kommatecken framför "Astrid" hade suttit fint).

–"Några vidare kunskaper hade jag inte och efter sessionen var jag övertygad om att jag var norra Europas sämsta sportreporter", tillstår Johanne Hildebrandt i en krönika i *Metro* 31/5 när hon uppenbart menar "sejouren" i stället för sessionen. Hon hade jobbat som sportreporter under ett par månader, vilket är betydligt längre tid än en session, som ordagrant betyder "sittning".

–Och när skall dessa osnutna krönikörer, som inbillar sig att de är gudabenådade stilister, sluta upp med att skriva ting som "fan vet" och "riktigt jävla vackert", typ Henrik Schöldström i *Länstidningen* 13/6 (sistnämnda svordom stavas dessutom riktigtast "djävla").

–Fel och misstag såsom "öppenhjärtlig", "entreprenör", "expropiera", "omständigt" och så vidare är numera så ymnigt förekommande att få orkar reagera.

TV/Tv/tv/teve

Allra sist något om förkortningar. På den gamla goda tiden skulle alla förkortningar avseende organisationer, lag, tävlingar med

mera regelmässigt skrivas med stora bokstäver: USA, FN, ASEA, MUF, ÖIS, DIF, HIF, VM, SM, VD, TV. Eller ännu hellre som kapitaler (en finess som försvunnit med sjunkande nivå på grafiskt kunnande): USA, FN, ASEA, MUF, ÖIS, DIF, HIF, VM, SM, VD, TV. Solklart och inga problem alls för någon att fatta. Men så enkelt får det ju inte vara, ty härefter har skett en glidande övergång i riktning mot små bokstäver. Först skulle förkortningar som gick att utläsa som ord stavas med små bokstäver, så vi fick asea, muf, öis med flera (stundom med stora begynnelsebokstäver).

Numera verkar det som om djungelns lag råder: förkortningar kan skrivas precis hur som helst, blott inte med enbart stora bokstäver, kanske än så länge med undantag för USA och FN. När det gäller USA – som vid uttal givetvis bör ha tonvikten på Aet – såg man dock i den nya grästidningen *Stockholm City* den 23/10 rubrikvarianten "Usa:s Irakförslag väckte besvikelse", således tvåfaldigt felaktigt enligt artikelförfattarens förmenande. Kanske till och med trefaldigt, ty det är tveksamt om någonting kan *väcka* besvikelse. Också förkortningar som inte kan göra några som helst anspråk på att utgöra ordliknande konstellationer stavas gement (med små bokstäver) – vm, sm, em, sms. Fotbolls-VM (korrekt skrivet) har under sommaren således skrivits såväl Fotbolls-VM, fotbolls-Vm som Fotboll-vm!

Det gamla hederliga TV skrivs omväxlande Tv, tv och teve. Men nästan aldrig TV. Förvirringen breder med andra ord ut sig.

Beträffande några av de ovan uppräknade felen är det säkert så att det hade blivit rätt om texten i fråga granskats av en kunnig korrekturläsare. Men korrekturavdelningar hör numera snarare hemma på Nordiska museet än inom svenska medieföretag, som vill spara pengar och vara så snabba som möjligt. Följden blir en utarmning av svenska språket och en alltmer mörknande kulturskymning. ☞

Contra är dessvärre inte ofelbar och tyvärr smyger sig både språk- och korrekturfel in emellanåt. Även *Contra* "var bättre förr". Chefredaktören för *Svenska Dagbladet* 1934-1940, Carl Trygger, läste med stort intresse några av de första *Contra*-utgåvorna i slutet av 1970-talet och berömde *Contra* (han var känd för att vara kritisk mot det mesta) för att tidningen helt saknade korrekturfel. Men det var då.

Venezuela på väg mot ekonomisk ruin och kaos

Venezuela styrs av Hugo Chávez Frías, en militär som misslyckades med en statskupp i det demokratiska Venezuela 1992, men som 1998 lyckades ta makten i val. Han monterar ner demokratin och för landet i samma katatsrofala riktning som socialisten Salvador Allende förde Chile i början av 1970-talet. Men folket protesterar och kräver nyval!

Venezuela blev 1958 en av Latinamerikas få demokratier. När resten av kontinenten styrdes av "caudillos" och där militärkupperna och revolutionerna avlöste varandra, blev Venezuela en oas för yttrandefrihet, mänskliga rättigheter och demokrati. Landet bröt radikalt med den latinamerikanska traditionen av populistiska militärdiktaturer – som lovar heltäckande sociala skyddsnet, men inte förmår få fram pengarna att betala med och följdriktigt "löser" problemen med två- eller tresiffriga inflationssiffror, som gör de utlovade sociala förmånerna värdelösa.

Venezuelas nya situation efter valet av Romulo Betancourt till president 1958 blev inte sämre av att landet är världens femte största oljeexportör; oljeutvinningen började redan 1917. I samband med oljekriserna under 1970-talet kunde Venezuela flytta fram sina positioner ordentligt när det gällde folkets levnadsstandard. Men de politiska ledarna missförstod sin roll. Under presidenten Carlos Andrés Pérez i början av 1970-talet ökade oljepriserna med 400 procent. Redan hans företrädare Rafael Caldera hade infört en sjuttio procentig beskattning på oljebolagen. Med de höjda oljepriserna badade venezolanska staten i pengar. Istället för att sänka skatterna användes pengarna till att införa livsmedelssubventioner och dubbla antalet anställda i statsapparaten. Ingenting satsades på att öka produktiviteten eller att bygga en ekonomisk bas vid sidan av oljan. Tvärtom, Andrés Pérez lät nationalisera oljeindustrin 1975 och ett hundratal ineffektiva statliga företag i oljebranschen satte Venezuelas ekonomi på ett sluttande plan. När oljepriserna började sjunka 1977 hade staten skött sina kort så dåligt att landet krävdes på över

100 miljarder kronor av internationella långivare.

Under hela 1980-talet fortsatte de venezolanska politikerna med sin frikostighet för att värva röster. Man inbillade väljarna att landets oljerikedomar skulle stå för notan. Men de internationella långivarna är inte lika lättflirtade som väljarkåren. När Carlos Andrés Pérez kom tillbaka till makten 1989 var det inte han utan internationella valutafonden (IMF) som bestämde. Så illa hade de venezolanska populisterna och vänsterpolitikerna skött det rika oljelandet!

Kuppsmanen tog makten

När Andrés Pérez försökte införa åtstramningsåtgärder (bland annat höjda priser på bussbiljetter) blev det svåra upplopp med ungefär 200 döda. Överstelöjtnanten Hugo Chávez Frías hade länge konspirerat med andra nationalistiska vänstermilitärer och såg nu sin chans. Han försökte genomföra en statskupp 1992. Försöket misslyckades och Chávez greps och dömdes till fängelse av en krigsrätt.

Mot slutet av 1990-talet bröt det politiska systemet i Venezuela samman. Bland presidentkandidaterna 1998 märktes en före detta Miss Universum och några förbrukade kort från landets två traditionellt stora partier, AD och COPEI. I den konkurrensen lyckades den förre kuppmanen vinna som "civil". Han vann genom att (som så många kandidater tidigare) lova ett slut på korruptionen och ekonomiskt stöd till de fattiga i landet. Men den politik som han förde efter valsegern ledde snart till en fördjupning av krisen. Chávez politik innebar en fortsättning på det inslagna spåret med all makt koncentrerad till presidenten och hans nära förtrogna,

samt generösa bidrag till befolkningen, utan någon finansiering.

Hugo Chávez maktövertagande, även om det skedde genom ett demokratiskt val, innebar en återgång till systemet i Venezuela sådant det var före 1958. En militär i uniform på presidentposten. Hans kollegor från officerskåren sattes in i regeringen, korruptionen fortsatte liksom ett hejdlöst slöseri med statliga medel som användes för att uppnå politiska fördelar.

Brott mot författningen

För att stärka sin ställning upplöste Chávez parlamentet. Han hade lärt sig av sin vänsterkollega Salvador Allende från Chile, som under hela tiden som president fick kämpa mot ett parlament med borgerlig majoritet. Det behövde inte Chávez, när parlamentet upplöstes. Istället utlystes en "konstitutionell konferens" som utarbetade en ny författning som gav ökad makt åt presidenten. Författningen godkändes i en folkomröstning som oppositionen ansåg vara grundlagsstridig. Bara 54 procent av de röstberättigade deltog i omröstningen. Mandattiden utökades från fem till sex år, samtidigt som starttiden för mandatet flyttades från 1998 till 2000. Chávez stal inte bara parlamentet från det venezolanska folket, han gav sig dessutom tre extra (olagliga) år på presidentposten. Han försökte samtidigt ta kontroll över oberoende civila och militära delar av samhället. Militären skulle ta hand om sjukhus, grönsaksmarknader, skolor med mera. Något som militären naturligtvis saknade kompetens för. Motivet för programmet var uppenbarligen att flytta kontrollen över stora delar av statsbudgeten från bångstyriga lokala myndigheter till de Chávez närstående militärerna.

Översräljtnanten Hugo Chávez Frías driver det länge demokratiska Venezuela ned i socialismens och diktaturens träskmarker. Han samarbetar bland annat med Fidel Castro och följer i mycket i de skrämmande spåren av Salvador Allende i Chile under början av 1970-talet.

Chávez försökte också få sin egen kandidat, Aristóbulo Istúriz, vald till ordförande i Venezuelas LO (CTV). Han misslyckades när alla medlemmar i CTV fick vara med och rösta – vann gjorde gamle ordföranden Carlos Ortega. Presidenten förklarade då att valfusk förekommit och krävde att hans egen man ändå skulle sättas in. Resultatet blev en landsomfattande strejk mot Chávez – en strejk organiserad gemensamt av CVT och arbetsgivarernas organisation Fedecamaras. Som om LO och Svenskt Näringsliv organiserat en gemensam strejk mot Göran Perssons försök att byta ut Wanja Lundby-Wedin mot Pär Nuder som LO-ordförande... (för undvikande av missförstånd Göran Persson har aldrig gjort – och skulle aldrig försöka göra – ett sådant försök, men Hugo Chávez gjorde det...)

Samarbete med Castro

Nästa steg på det sluttande planet var en överenskommelse med Fidel Castro på Kuba om kubansk hjälp för att reformera utbildningssystemet i Venezuela. Kubanska lärare importerades för att utbilda Venezuelas lärare och för att skriva om kursplanerna. Betalning skedde med olja. Samtidigt infördes en kontrollkommitté

som åkte runt i landet och granskade lärarkåren. Den som inte var tillräckligt lojal mot presidenten och hans politik sparkades.

Efter utbildningsväsendet står media på tur. Den nya Chávez-författningen fastställer att media enbart får förmedla "sann information". Och gissa vem som ska bestämma vad som är sanning och vad som är lögn! Än så länge har media inte kuvats fullständigt, men både TV-stationer och tidningar har utsatts för trakasserier när de

fullföljt sin uppgift att granska maktbäranden (ja, i Venezuela finns det numera bara en maktbärande). Och i samband med den stora strejken i april 2002 beordrade presidenten TV att sända ut det lögnaktiga budskapet att strejken var ett fiasko. TV-stationerna följde direktivet, men visade i en delad ruta hur butiker och gator var tomma och hur industrier stod stilla...

Landets viktigaste företag är det statsägda Petroleos de Venezuela. Bolaget tvingas nu betala ännu större del av inkomsterna till statskassan, 2000 personer i ledande befattningar har försvunnit eller sparkats och i februari 2002 sparkades bolagets VD och ersattes med en pålitlig Chávez-anhängare. Det behöver väl inte sägas att ett företag som styrs av politiker istället för av affärsmän snabbt tappar i produktivitet och skärpa.

Chávez framställde sig som de fattigas vän och lovade att utrota korruptionen och att klämma åt landets rika (och de rika i Venezuela är mycket rika mätt med svenska mått). Men hans metod för att förbättra de fattigas situation var mer socialism och statliga kontroller, alltså sådant som tvärtom leder till en nedgång för ekonomin. Han fraterniserar också med Kubas diktator Fidel Castro. Hugo Chávez själv

har rest på statsbesök också till Saddam Husseins Irak. När han var där i augusti 2000 var han det första statsöverhuvudet som varit på besök i Irak sedan 1991 års gulfkrig!!

I början av 2002 visade det sig att Chávez i Venezuela skyddat den peruanske spionchefen Vladimiro Montesinos (jo, förnamnet är hämtat från Vladimir Lenin). Montesinos, som var nära medarbetare till den avsatte korrupte peruanske presidenten Alberto Fujimori, var den som styrde det mesta av förkingringarna i Peru under Fujimoris presidenttid. Han var, liksom Fujimori själv, sedan flera år efterlyst för att ställas inför rätta för korruption i Peru. I Chávez Venezuela var han en aktad gäst hos regimen

Terroristens bror blir chef inom staten

En annan person med mycket tvivelaktig bakgrund som gjort karriär i Chávez regering är brodern till mästerterroristen "Schakalen", även kallad Carlos. "Schakalen" har gjort sig skyldig till ett stort antal mord och deltog personligen i en rad spektakulära terrordåd i Europa på 1960- och 1970-talen. Mest känt är när han tog elva oljeministrar på ett OPEC-möte i Wien som gisslan 1975. Schakalen avtjänar nu livstidsstraff i franskt fängelse för tre mord. Han är dessutom misstänkt för att ha legat bakom ytterligare 80 mord i samband med terroristdåd. Han är född venezolan och heter egentligen Ilich Ramirez Sánchez. Det fanns tre bröder Sánchez, storebror Vladimir, mellanbror Ilich och lillebror Lenin. Deras ytterst förmögne far döpte alltså sina tre söner efter sin idol, Vladimir Iljitsj Lenin. Idag är Lenin Ramirez Sanchez nummer tre i det venezolanska energi- och gruvdepartementet. Han utnämndes till sin nya post av Hugo Chávez.

Och när Chávez för en tid sedan besökte Paris gjorde han uttalanden till stöd för sin "landsman" i franskt fängelse, den morddömde Ilich Ramirez Sánchez – mästerterroristen Carlos själv.

Folket protesterar och kräver fria val

I april 2002 växte folkets protester mot regimen och när Chávez-trogna krypskyttar började skjuta mot de 150.000 som demonstrerade mot regimen tog en junta över makten och utlovade att oppositio-

Fortsättning på sidan 21

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markerats med citationstecken.

Galenskap av galenskapare

Humorgruppen *Galenskaparna/After shave* har genom årens lopp förnjött TV-tittare och annan publik med ibland högklassig underhållning, ibland rena bottenapp. Gruppens ledare Claes Erikssons utspel där han i olika sammanhang – jämte porregissören Vilgot Sjöman – ondgör sig över att TV4 visar reklam under gruppens filmer är ett renodlat bottenapp.

Först vände sig Eriksson/Sjöman till granskningsnämnden för radio och TV, och när denna tillbakavisade deras kritik valde de att JO-anmäla nämnden. Humor-Eriksson och Porr-Sjöman menar att reklamavbrotten i deras filmer bryter mot upphovsrätten och dessutom kränker det konstnärliga värdet i filmerna. Det hör till saken att Erikssons galenskapare under en lång följd av år i form av satir gjort sig lustig över just TV-reklam, bland annat i TV-serien *Tornado*.

Claes Eriksson gav för några år sedan det vänsterextremistiska galenskaparpartiet KPLM(r) sitt stöd i dåvarande riksdagsval. Det förklarar hans uppenbara oförmoda att inse, att reklam är ett av känne-

tecknen på ett dynamiskt samhälle i vilket fria företagare har en självskriven rätt att göra reklam för sina produkter.

Censur av Bibeln

Den politiskt korrekta lagstiftning som lett till att sexuellt betingade förolämpningar – i praktiken mot homosexuella – fortsättningsvis kommer att rubriceras som ”hets mot folkgrupp” riskerar att leda till att nyöversättningar av Bibeln kommer att censureras. Detta framhöll Madeleine Leijonhufvud, professor i straffrätt, i *Kyrkans Tidning* härförlede.

En principiellt viktig fråga är härvidlag, om lagen avseende hets mot folkgrupp av svenska myndigheter prioriteras på bekostnad av såväl den kristna religionens grunddokument (Bibeln) som Sveriges konstitution, vilken stadgar religionsfrihet.

Miljöterrorist dömd

Litet i skymundan har Högsta domstolen (HD) fattat ett principiellt viktigt beslut: man har beslutat att inte pröva Linus Brohults dom för grov uppvigling, för att han i tidningsartiklar uppmanat till skadegörelse mot vägbyggen inom ramen för det så kallade Dennispaketet i Stockholm. Brohult hade bland annat uppmanat miljöaktivister att slå sönder maskiner som användes vid vägkonstruktionsarbeten, en maning som några ligister också följde

genom att ge sig på förhatliga vägmaskiner för ett par år sedan.

Brohult, som genom åren gjort sig herostatiskt ryktbar genom en rad olagliga aktioner i Sverige och i utlandet, hade överklagat hovrättens dom för grov uppvigling och hävdatt att hans brott borde bedömas enligt ”normalgraden”. HD-beslutet innebär att Brohult nu tvingas avtjäna sitt straff, villkorlig dom och samhällstjänst i 100 timmar. I tingsrätten dömdes Brohult till ett års fängelse, en dom som alltså hovrätten mildrade.

Än finns det hopp om rättvisan i Sverige!

Moderna Tider i graven

Kort tid efter det att Peter Olsson tagit över efter Susanna Popova som chefredaktör och ansvarig utgivare för tidskriften *Moderna Tider* beslutade ägargruppen att lägga ner publikationen, som av somliga sågs som ett slags kulturellt alibi för grundaren, framlidne finansmannen Jan Stenbeck.

Moderna Tidens förste chefredaktör, Göran Rosenberg, gjorde tidskriften till ett sobert, allmänskulturellt organ med politisk framtoning som möjliggjorde inslag från såväl vänster- som högerståndpunkter, även om det mer politiskt korrekta (vänster)materialet övervägde. När Rosenberg tackade för sig för några år sedan tillträdde förra *Svenska Dagbladet*-medarbetaren Susanna Popova, som gav tidskriften en utpräglat borgerlig högerprofil med många slagkraftiga och politiskt inkorrekta (höger)artiklar. Detta visade sig vara ett säljande koncept, ty under Popovas egid sköt försäljningssiffrorna i höjden. Och många tyckte det var skönt att slippa läsa salongskommunister som Anders Ehnmark et consortes.

Efter Popovas avgång föreföll *Moderna Tider* ta upp den tråd som tappats med Rosenbergs avgång. Kulturen tilläts breda ut sig. Tillbaka var vänsterpatrasket med representanter som Annette Kullenberg och Torbjörn Tännsjö. I det allra sista numret förekom dessutom ett idolporträtt av maskingevärsreportern Janne Josefsson, som redaktör Olsson gör ett ansträngt försök att framställa som icke-vänsterdogmatiker. Ett par artiklar handlade om döden och illustrerades med bland annat makabra foton av barnlik!

Så, Bye-bye, *Moderna Tider*. Några andra tårar än de konvensansen bjuder tänker vi inte fälla.

Miljöfiasko

Hammarby sjöstad i Stockholm började planeras 1997 som ett led i Stockholms satsning på att bli OS-stad 2004. Arrangörerna in spe ville presentera det nya boend området som ett mönster av miljömedvetenhet för att imponera på Internationella Olympiska Kommittén. Det hjälpte som vi vet inte – OS-arrangemanget gick i stället till Aten.

Hammarby sjöstad var från början tänkt att fungera som OS-by där deltagarna skulle bo under den tid spelen varade. Till slut fick området andra invånare, och av dessa är i dag de allra flesta hjärtligt trötta på den missriktade miljö satsningen. Över en miljard har gått till uppvärmning, obligatorisk källsortering, sopsugsystem med underjordiska rör, elsnåla hushållsmaskiner, lokalt reningsverk samt en anläggning som i framtiden, är det tänkt, skall kunna omvandla komposterade matrester till biogas för gasdrivna miljöbilar.

Däremot saknas restauranger i området, och det är dåligt beställt med matvarubutiker, blomsteraffärer, kemtvättar, videobutiker och tobaksaffärer. En matvaruaffär skall dock öppnas i januari 2003.

Fastighetsmäklare med uppgift att sälja lägenheter i området är i dag inte angelägna om att framhäva miljöprofilen "Den tydliga miljöprofilen har retat folk", erkänner en representant för byggföretaget Skanska i en tidningsartikel som menar att "den breda allmänheten" ännu inte är "mogen" för miljö satsningen.

Så har miljöelitisterna i alla år resonerat. Om människor inte uppskattar finesserna är det människorna det är fel på.

Om man inte bryr sig särskilt mycket om folks önskemål är man desto angelägnare om djurlivet. Efter larm från Naturskyddsföreningen beslutade man sig för att undanta en ekbacke, där spår av den "sällsynta och känsliga" läderbaggen hittats, från exploatering.

Sedan har dock läderbagarna försvunnit.

Den omtalade miljö satsningen har bland annat lett till att bilarna som tömmer sopsugsystemet kraftigt stör de boende med buller, avgaser och en plågsam soplukt. I minst en timme brukar sopbilarna stå och dåna med påslagna motorer. Hyresgäster och butiksinnehavare rasar mot olägenheterna, men det är inte stor chans att de ansvariga bryr sig – populasen måste "mogna" innan de inser hur lyckliga de egentligen är att få delta i detta framsynta

miljöexperiment...

(Södermalmsnytt)

Polarhund får inte sova ute

Jodå, i Sverige är det Jordbruksverket som bestämmer om en hund får sova ute eller inte. En hundägare i en Stockholmsförort har måst ansöka om dispens för att låta sin polarhund sova ute om nätterna. Jordbruksverket säger nej. Hunden är en polarhund, som trivs bäst om den får sova ute. Men ägaren vill då ha den kedjad för att den inte ska stjälas. Eftersom han bor i ett hyreshusområde kan han inte ordna löpliner av föreskriven längd. Men eftersom han bor på bottenvåningen kan han ha en kedja för att skydda hunden. Men i Sverige är det Jordbruksverket som bestämmer och den stackars vovven måste nu sova inne.

(Mitt i Söderort)

Skatterna ska tvinga de fattiga att sälja till pamparna

Modern socialdemokratisk politik går ut på att se till att så många som möjligt blir beroende av stöd från staten. För de som är beroende av statens ekonomiska stöd för sin existens röstar gärna på det parti som vill satsa på mer stöd.

Partiet ser samtidigt till att hålla den ekonomiskt oberoende medelklassen kort. En sådan "klass" med ekonomiska ambitioner och framgångsmöjligheter utgör ett hot mot det socialdemokratiska partiets dominerande inflytande. Alltså ser man till att det inte växer fram några nya svenska storföretag.

Men gamla stora företag är lätta att kontrollera. De ska gynnas och deras ägare får speciella privilegier. Ett femtontal familjer med miljardförmögenheter slipper genom specialregler förmögenhetsskatt, medan mer än hundratusen LO-medlemmar med små inkomster betalar förmögenhetsskatt, för att de bor i obelånade eller lågt belånade hus. Miljardärerna har aldrig några problem med sjukvårdsköer, för de har råd att betala för sig på Sophiahemmet i Stockholm eller Carlanderska sjukhuset i Göteborg. LO-medlemmar som vill satsa sina egna pengar för att få en anständig sjukvård stoppas dock genom centralisering och planhushållning i vården. Endast på skolområdet har det uppstått en liten öppning efter friskolornas införande. Förr var det bara de rika som kunde skicka sina barn till bra privata

skolor, medan LO-medlemmarna tvangs placera sina barn i undermåliga kommunala inrättningar. Det som genomfördes av den borgerliga regeringen på skolområdet 1991-1994 har socialdemokraterna ännu inte lyckats radera, men tappra försök görs på olika håll i landet.

Skattesystemets uppbyggnad är en viktig faktor bakom det socialdemokratiska partiets kontroll över samhället. Metoderna att belöna de egna har vi sett i dagarna, när ersättningarna för regeringsledamöterna Jan O. Karlsson och Leni Björklund har diskuterats. Så sent som för ett år sedan ansåg Göran Persson dubbla löner till Jan O. Karlsson helt naturliga. Så är det tydligen inte idag.

En viktig sak med höga ersättningar till de pålitliga partiarbetarna är naturligtvis att de kan få något för pengarna. Här spelar fastighetsskatten en icke oväsentlig roll. Genom fastighetsskatten tvingas de mindre bemedlade att sälja sina hem för att flytta till billiga hyreshusghetton. Den som med en normal lön har ärvt en normal fastighet på en högprisort ska inte räkna med att kunna bo kvar. Inte heller den som med idogt sparande och amorderande i decennier satsat på sitt boende och närt förhoppningen att kunna bo bra och billigt som pensionär. I Dagens Nyheter berättade för en tid sedan Joakim Hendered i Vaxholm hur han tvingas flytta från sitt föräldrahem på grund av höjda taxeringsvärden. Fastighetsskatten ser till att det blir ett rejält utbud av attraktiva hus till dem som tjänar bra. Folk med normala inkomster ska inte tänka på att bo kvar i de kvarter eller orter där topparna inom det socialdemokratiska partiet kan använda sina inkomster för att få ett bra boende. Men ett sådant boende blir bara möjligt om de nuvarande ägarna genom höga skatter drivs från hus och hem.

Det var bara ett par år sedan Expressen kunde avslöja att dåvarande skatteministern (nuvarande utbildningsministern) Thomas Östros tillbringade sommaresemestern i ett hyrt hus, där ägaren på grund av fastighetsskatten själv flyttat in i en husvagn. Utan en rejäl fastighets skatt skulle Östros, nu med 82.000 kronor i månaden, aldrig haft chansen att bo så bra på sin sommaresemester. Han kanske rentav hade fått lov att bo i den husvagn som nu användes av en låginkomsttagare för att tjäna ihop till fastighetsskatten.

UTLANDS-NYTT

En ny järnridå?

”Uzbekerna har inte tillåtelse att äga Biblar”. Så uttryckte sig ett lokalt polisbefäl under en husrannsakan i Khodzhalien den 9 augusti i år. I huset fanns 13 protestantiska kristna då polisen slog till. Någon order om husrannsakan hade inte utgått. Ändå konfiskerade polisen en Bibel och en del kristen litteratur. De som fanns på plats bötfälldes och åtalade för att ha hållit ett religiöst möte, något som är förbjudet i dagens Uzbekistan. Officiellt får endast registrerade samfund hålla möten, men denna tillåtelse är tämligen illusorisk eftersom det är praktiskt omöjligt att få en sådan tillåtelse!

Sedan 1996, då den nya religionslagen infördes i den forna sovjetrepubliken Uzbekistan, har förhållandena för kristna blivit allt svårare. Personer som är kända för att vara aktiva kristna uppsöks regelmässigt av myndigheterna och uppmanas genom hot om våld att skriva på en försäk-

ran om att de i framtiden inte tänker delta i någon form av religiös aktivitet. Detta råkade förliden sommar exempelvis medlemmen i Jehovas vittnen, Marat Mudarisov, ut för. Han vägrade skriva under, vilket ledde till att han utsattes för brutala förhör och att hans mor pressades skriva en rapport om sonens religiösa aktivitet.

De metoder som kommit till användning i Uzbekistan, och andra före sovjetstater, liknar alltmer den gamla ordningen i det kommunistiska Sovjetunionen då plötsliga husrannsakingar, planterande av narkotika hos religiösa aktivister och ”plötsliga olyckor” var vanliga metoder i kampen mot kristna och andra religiösa grupper. Mycket tyder på att ”en ny järnridå” är på väg att fällas ner över flera länder i Centralasien.

(Ropet fra Øst)

Mein Kampf i Palestina

Hitlers ökända pekoral *Mein Kampf*, skriven under författarens bekväma fängelsetid i Landsbergfängelset efter den misslyckade ölkällarkuppen i november 1923, kommer ut i ständigt nya upplagor. Nyligen placerade sig en arabisk nyöversättning av *Mein Kampf* på en framskjuten placering på den palestinska bestsellerlistan. Boken har givits ut av Al-Shurouq, en bokdistributör med hemvist i Ramallah som sprider böcker i östra Jerusalem och territorier som kontrolleras av den Palestinska myndigheten.

Boken uppges betinga ett pris om cirka 10 dollar (knapp 100 kronor). Den är förbjuden i Israel men tillåts alltså i palestinska territorier. I en introduktion som skrivits av bokens översättare står bland annat: ”Adolf Hit-

ler var inte en ordinär man som glömts av tidens hjul... Adolfd Hitler tillhör inte enbart det tyska folket, han är en av de stora människorna som nästan stoppade historiens rörelse, ändrade dess kurs och hur världen ser ut. Därför tillhör han historien. Den här översättningen av *Mein Kampf* har aldrig presenterats för den arabiska världen. Den är tagen från den ursprungliga texten av författaren, Adolf Hitler. Texten är orörd av censuren. Vi har gjort det en poäng att leverera Hitlers åsikter och teorier om nationalism, regimer och etnisk härkomst utan ändringar eftersom de inte är omoderna i dag och för att vi i arabvärlden fortsätter att uppleva alla tre områden.”

(Flashback)

Kapitalet blir kapital

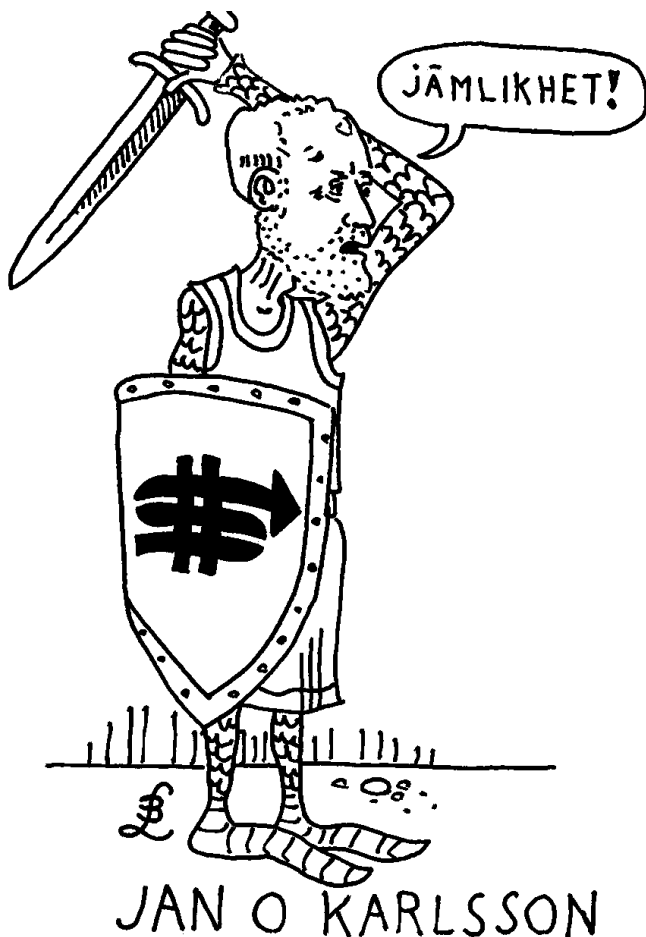
En av Karl Marx grundläggande ekonomiska teorier, uttryckt i *Das Kapital*, var att en vara får sitt värde enbart genom det arbete som läggs ner på den. Sedan Marx skrev detta 1867 har teorin flerfaldiga gånger bevisats vara falsk. Nyligen blev detta bevisat, i alla fall indirekt, av ingen mindre än Marx själv – en förstautgåva av *Das Kapital* köptes vid en auktion i Zürich, Schweiz för 200 000 kronor, vilket innebär en rejäl värdeökning. Som alltså inte hade ett dugg att göra med arbetet som åtgick till att skriva boken utan enbart åstadkoms genom marknadskrafternas spel på marknaden för förstaupplagor.

(Metro)

Asylgalopp i Norge

I Norge riktar det parti som för närvarande är störst i opinionsundersökningarna (29 procent), Fremskrittspartiet (FrP), skarp kritik mot vad man betecknar som ”Pengegalopp i asylpolitiken” (rubrik i partioraganet *Fremskritt* nr. 19 2002). Miljardrullningen rimmar illa med den borgerliga norska regeringens uttalade strävanden efter budgetmässig stramhet, menar FrPs invandringspolitiska talesman Per Sandberg och hänvisar till kommunalministern Erna Solbergs förslag i statsbudgeten att anslå 4,7 miljarder kronor till flyktingar och asylsökare i Norge. Det föreslagna beloppet är 200 miljoner mer än i fjolårets norska budget.

I stället, menar Per Sandberg, bör regeringen genom en stramare flykting- och invandringsbudget ge omvärlden signaler om att det inte är så lätt att tillåtas stanna i Norge.

Så skall USA besegras

1999 skrev de båda kinesiska överstarna Wang Xiangsui och Qiao Liang en bok med den engelska titeln *Unrestricted Warfare* (228 sidor). Boken drar upp riktlinjerna för hur Kommunistkina i en strategi för krigföring i stor skala skall kunna engagera Förenta staterna genom att använda sig av en rad militära såväl som icke-militära metoder. Det schema som de båda kinesiska militärerna förespråkar är en sofistikerad blandning som de alltså själva valt att benämna "obegränsad krigföring" och som inbegriper: handelskrig, ekonomisk krigföring, värderingskrig, terrorkrig (både traditionell terrorism och "nytt terrorkrig"), ekologisk krigföring, psykologisk krigföring, smuglingskrig, mediakrig, drogkrig, nätverkskrig, krigföring omfattande internationell lag, teknologisk krigföring, bedrägeriets krigföring, kulturell krigföring, biologisk och kemisk krigföring, krigföring genom ekonomiskt stöd... Så där håller det på.

Dessa och andra metoder, är det meningen, skall bedrivas var för sig och dessutom kombineras i ett oändligt antal möjliga kombinationer. Denna typ av krigföring överskrider alla gränser och begränsningar, vilket gör att slagfältet i princip finns överallt. Alla är också potentiella soldater, mannen på gatan likaväl som yrkeskrigaren. Bokens författare listar åtta huvudkoncept eller -principer: 1. Rundstrålning, det vill säga rörelseriktning åt alla håll.. 2. Synkronisering av olika åtgärder. 3. Begränsade mål – målen måste vara mindre omfattande än åtgärderna. 4. Oberänsade åtgärder. 5. Assymetri; försök finna fiendens svaga punkter, undvik konfrontation rakt-upp-och-ner. 6. Minimal resursanvändning. 7. Multidimensionell koordination. 8. Korrigering och kontroll av processen i dess helhet.

Enligt de båda kinesiska författarna är USA mentalt oförberett på obegränsad krigföring av ovanstående slag och dessutom ovilligt att godta förluster i döda och sårade. Inbördes rivalitet gör det svårt att vidta lämpliga försvarsåtgärder och till och med att lära av framgångar. Vidare är amerikanerna bortskämda med fungerande högteknologi och är ovana vid att se krig som en prövning av den egna moralen, modet, visheten och strategin samt det egna modet. De ledande militärerna i USA, menar vidare kineserna, är djupt oense om hur de egna trupperna skall organiseras.

Wangs och Qiaos bok borde vara en nyttig väckarklocka för krigsledningen och de styrande politikerna i USA, som för tillfället tycks vara helt absorberade av situationen i Mellanöstern och det i och för sig viktiga målet att krossa den irakiska terrorförmågan. Det faktum att Röda Kina gjorde stora ansträngningar att köpa inflytande inom Clinton-administrationen på 1990-talet och att komma åt industrihemligheter manar till eftertanke. Mycket tyder på att Kina målmedvetet håller på att bygga upp en hegemonistisk maktställning i Asien.

(*Soldier of Fortune*)

Internet i Kina

Amnesty International rapporterade i november att man kände till 33 personer som sitter fängslade i Kina med till synes enda motivering att de uttryckt sina åsikter på internet. Ytterligare två personer har dött i fångenskap för att de deltagit i diskussioner på olika internetsajter.

Den kinesiska kommunistdiktaturen utövar en järnhård kontroll över internet. För några år sedan insåg man att landets utveckling skulle hämmas om företag och invånare inte fick tillgång till nätet. Men för att nätet inte skulle bli en inkörsport för oppositionell verksamhet såg man till att de enda lagliga uppkopplingsvägarna går via av regimen kontrollerade servrar, som ser till att information från sådana sajter som Amnesty Internationals stoppas. Vidare stoppas seriösa internationella informationskanaler som BBC och den brittiska vänstertidningen *The Guardian*. En förteckning över sajter som blockeras av den kinesiska regeringen finns på <http://code.law.harvard.edu/filtering/list.html>

Det finns ungefär 60 miljoner internetanvändare i Kina, men var och en av dem riskerar att utsättas för förföljelse om de besöker olämpliga sajter (som ännu inte spärrats) eller gör olämpliga inlägg på anslagstavlor.

Men i Väst har vi sett hur hackers ständigt ligger före olika kontrollförsök, och förhoppningen är naturligtvis att man även i Kina lär sig att gå runt restriktioner. Med 60 miljoner människor som internetanvändare (5 procent av Kinas befolkning) lär det vara åtminstone några hundra tusen som kommer att bemästra tekniken att gå runt kontrollerna. De dagar är svunna när den kinesiska regeringen kunde kontrollera nyheterna så totalt att det tog tio år innan kineserna blev medvetna om den

första amerikanska månlandningen.

Internet kan mycket väl utvecklas till en krutdurk som medverkar till att krossa en av de sista kommunistiska diktaturerna i världen. Regimen själv gör ju sitt bästa för att montera ner det kommunistiska ekonomiska systemet, som försakat kineserna så stort lidande. Men hittills har man inte visat minsta tendens att mjukna när det gäller det politiska förtrycket. Frågan är om den linjen kommer att vara hållbar i längden med ett folk som vet vad som händer i omvärlden

Castros lyxliv

Den amerikanska finansstidningen *Forbes* tog häromåret upp Kubas kommunistiske diktator Fidel Castro som en av världens rikaste män. Anledningen var att han disponerade kubanska statens tillgångar för privat bruk på ett sätt som de facto gjorde honom mer förmögen än flertalet av de många amerikanska multimiljardärerna.

Nu har det kommit även påtagliga bevis på hur Castro "hankar sig fram" på den fantastiska ö som han gjort om till fattighus. Det är en före detta flickvän till en av Castros söner som smuglat ut videofilmer som visats i Väst.

Dashiell Torralba hade en tvåårig relation med Fidel Castros son Antonio (som är kirurg). Dashiell blev "sågad" av Castro junior sedan det avslöjats att hennes farbror varit transportminister på Kuba och fängslats för korruption. Dashiell stal då videofilmerna från Castros fru Dalia och flydde till ett "okänt land i Latinamerika". Filmerna visas nu på amerikansk spanskspråkig TV. Flertalet filmer är inspelade på Castros främsta palats, Punto Cero, i Havanna. Inredningen är luxuös, trädgården utsökt och välkött. Antonio kommer åkande med en elektrisk scooter (fast de kubaner som har ett fordon normalt har en cykel eller en amerikansk bil från sent femtiotal – sedan dess har det inte importerats några bilar till den kubanska allmänheten). Självklart finns det en gigantisk TV-anläggning som kontinuerligt visar de internationella TV-nyheter som är förbjudna för vanliga kubaner.

De som sett filmerna intygar att de visar en mycket förmögen mans mycket behagliga privatliv.

Fortfarande är kubaner underkastade livsmedelsransonering och den som uttrycker oppositionella tankar hamnar på någon av fängelseöarna.

Vi har i en rad artiklar under vinsten "De förstörde Sverige" presenterat det moderna Sveriges destruktörer. Dessa har, menar *Contra*, genom sin ideologi och/eller politik starkt bidragit till det andliga och moraliska förfall som utmärker vårt land med dess värdenihilism och politiska kor-

rekthet, vilken blivit ett substitut för goda och beständiga värden. Denna utveckling har bland annat lett till utbredd kriminalitet, drogmissbruk, massmord på ofödda barn, stöd för kommunism och annan diktatur, urholkande av familjeinstitutionen, förakt för religion och gudstro, ut-

bredd promiskuitet samt tolerans för homosexualitet och andra sexuella perversjoner.

I den avslutande artikeln nedan ges en bakgrund till den uppkomna situationen och behandlas kulturvänsterns roll i den fortgående förstörelsen av Sverige.

Kulturradikalernas kamp för kaos

☆☆☆ Sveriges första kulturradikal av betydelse var troligen skriftställaren och bokhandlaren Per Götrek (1798–1876) som under en del av sitt verksamma liv propagerade för utopisk socialism. När Karl Marx och Friedrich Engels 1848 publicerade *Det kommunistiska partiets manifest* var Götrek den som redan publiceringsåret översatte den rappt skrivna pamfletten till svenska under parollen "Folkets röst, Guds röst".

Den blide och ideelle Götrek var nog en hedervärd person som temporärt förräde sig in på olämpliga marker. Han gjorde förtjänstfulla insatser genom att på olika sätt bistå socialt utsatta människor.

En betydligt mer prominent samhällslig destruktör var författaren Carl Jonas Love Almqvist (1793–1866), som i december 1839 gjorde skandal med romanen *Det går an*. Här låter Almqvist glasmästartdottern Sara Videbäck förespråka fri kärlek utan äktenskapliga bindningar. Boken väckte, med sitt angrepp på äktenskap och familj, stort uppseende och ledde till massiv och berättigad kritik mot författaren, som faktiskt var prästvigd.

I en serie artiklar i den liberala tidningen *Aftonbladet* gick Almqvist till motattack mot sina kritiker och ifrågasatte bland annat såväl den kyrkliga vigseln som prästeden. Några år senare inträffade den stora Almqvist-skandalen, då författaren anklagades för att ha giftmördat en ockrare och därefter flydde till USA. Han återkom sedan till Europa och dog i Bremen.

Paradigmskifte

Vårt samhälle bygger på familjeinstitutionen, som främjar den vuxna individens mognad samt ger avkomman – garanten för människosläktets fortlevnad – trygghet och omvårdnad samt vuxna förebilder. Almqvist ryckte med *Det går an* undan

självklarheten i denna nyttiga institution genom att låta göra gällande att det går precis lika bra för en man och en kvinna att leva i ett löst förhållande. Det är först i våra dagar detta "ideal" fullt ut förverkligas med alla dess negativa följdverkningar.

Trots att liberala/radikala strömningar förekom i Sverige och andra länder under första hälften av 1800-talet fick de på kortare sikt inget större genomslag i opinionsbildningen. Februarirevolutionen i Paris 1848, vars efterdyningar också nådde Oscar Is Stockholm, var snart ett minne blott. Ändå levde radikalismen vidare hos

De förstörde

Sverige

ett relativt fåtal intellektuella, vilkas moral hölls uppe i övertygelsen om att de utgjorde en upplyst elit som hade rätt i alla lägen.

Under 1880-talet skulle många av de radikala strävanden som sett dagens ljus omkring ett halvsekel tidigare realiseras. En av detta decenniums mest uppmärksammade, radikala kämpar var den mångfacetterade tänkaren Knut Wicksell, en genialisk nationalekonom och penningteoretiker som dessvärre även var en högljutt provokativ rabulist som bland annat propagerade för barnbegränsning enligt nymalthusianska principer och därjämte var militant ateist. Idéhistorikern Tore Frängsmyr daterar i sitt monumentalverk *Svensk idéhistoria. Bildning och vetenskap under tusen år. Del 2 1809–2000* (Natur & Kultur 2000) den moderna svenska kulturradikalismens födelse till Wicksells föredrag på temat "Vilka äro de allmänaste orsakerna till dryckenskaps-

av Tommy Hansson

lasten och hur kunna de undanröjas?" i februari 1880. En talare som delvis ägnade sig åt samma ämnesområden som Wicksell var kommunisten/anarkisten Henrik "Hinke" Bergegren, som våren 1887 väckte rabalder med talet "Hvilka äro de viktigaste önskningsmålen i sedlighetsfrågan?" Bergegren förespråkade bland annat så kallad fri kärlek, detta i syfte att hejda prostitutionen.

Frängsmyr framhåller (sidan 143): "Utmärkande för [kulturradikalismen] var att man betonade den kulturella friheten, det vill säga tryck-, yttrande- och religionsfrihet, och allmänt opponerade mot överheten i dess form av kyrka och kungahus, men utan att vara bunden till något visst parti. Politiskt kunde dessa radikaler sympatisera med antingen liberalerna eller socialdemokraterna."

Det som var på gång i Sverige med avstamp i det radikala 1880-talet var varken mer eller mindre än ett paradigmskifte, bort från det inflytande som utövades av den idealistiskt högerhegelianske filosofen Christopher Jacob Boström och som motiverade klassamhälle, ständsriksdag och monarki. I sinom tid skulle värdenihlisten Axel Hägerström få allt större betydelse i det svenska samhället och ersätta Boström som ledande normskapare.

Lidforss och Falstaff

Wicksell tillhörde de mest inflytelserika radikaler, men hans av den engelske nationalekonomen Thomas Robert Malthus inspirerade tankar om befolkningstillväxten i dag ter sig skäligen nattståndna. I syfte att minska befolkningstillväxten förespråkade Wicksell bland annat öppen försäljning av preventivmedel och legala möjligheter till abort. Till sin hjälp hade

Wicksell, som slutligen blev professor i nationalekonomi i Lund, bland andra Hjalmar Öhrvall och Theodor Frölander. Ett forum för dessa tre och andra radikaler blev föreningen Verdandi, som bildades i Uppsala 1882 efter initiativ av den liberale politikern Karl Staaff, senare statsminister.

Om Knut Wicksell insatser som radikal agitator på sin tid sådde frön som kom att utnyttjas av samhällets destruktörer, hade han bättre omdöme i andra frågor. Hans marknadsekonomiska åsikter bidrog, i förening med kontakter med ledande socialdemokrater, starkt till att begränsa det marxistiska inflytandet inom svensk arbetarrörelse. Wicksell pläderade även för allmän och lika rösträtt, parlamentarism samt fred i världen. I och för sig berömvärda teman, även om fredsengagemanget ledde till den betänkliga åsikten att det militära försvaret borde läggas ner. Wicksell menade rentav, att inga skada vore skedd om Sverige införlivades med Ryssland!

En annan på sin tid omtalad radikal var naturforskaren Hjalmar Strömer (1849–86), en jämtlänning kommen från enkla förhållanden vilken efter att ha uppgivit planerna på att bli präst blev populärvetenskaplig föreläsare och författare. Strömer blev efterhand alltmer radikal och angrep överheten, exempelvis i skriften *Adelsvelde, embetslyx och ordensmakeri* (1883). Liksom så många andra rabulister gick Strömer också till storms mot religionen och kyrkan. I *En naturforskares trosbekännelse* (1884) skriver Strömer bland annat i ateistiskt trosnit: ”Alltså har en skapelse av intet aldrig någonsin ägt rum, lika litet som skapelsens övergång i ett intet någonsin skall äga rum... Alltså givess i universum ingen ’vishet’, ingen ’plan’. Det givess blott lagbundenhet. Och alltså äro ej heller här några andra spår av en ’ordnande’ vilja, än dem inbillningen hitförlägger... Det vill säga, att det är förgäves att vänta någon annan hjälp än den människan själv bereder sig” (citerat ur Frängsmyr, sidan 145).

I Lund bildades på 1880-talet, sannolikt under påverkan av Wicksells idéer, föreningen Den unge gubben (D.U.G.), ett slags motsvarighet till uppsaliensiska Verdandi, med radikalen Bengt Lidforss som eldsjäl. Naturforskaren Lidforss var inte bara kommunist och ateist utan också darwinist, antisemit och homosexuell och beskrevs allmänt av kritikerna – ytterst välförtjänt –

C.J.L. Almqvist var en komplicerad natur som dels drevs av ett romantiskt andligt sökande, dels av en strävan att riva ner samhällets grundvalar såsom familjeinstitutionen. Det senare kommer till uttryck i idéromanen Det går an – En tavla ur livet.

som ”ungdomens förförare”. I hans krets ingick bland andra satirikern Axel Wallengren (känd som Falstaff Fakir), filosofen Axel Herrlin, Karl Petré, Adolf Strömstedt och Paul Rosenius. I sin diskussion och agitation tog denna gruppering upp frågor som polisens samhällsmakt, darwinism contra materialism och självmordets berättigande.

D.U.G./D.Y.G.

Den unge gubben (D.U.G.) upplöstes efter några års verksamhet, men 1896 skedde en sorts återuppståndelse med Den yngre gubben, förkortat D.Y.G. Lidforss var även denna gång drivande kraft. Lidforss hade intima kontakter med arbetarrörelsens ledare såsom tidningsmannen Axel Danielsson och Hjalmar Branting. Självklart stödde han och andra radikaler under den så kallade Strindbergsfejden August Strindberg i dennes kontrovers med Verner von Heidenstam och andra patriotiskt och romantiskt disponerade kulturpersonligheter.

”I kretsen kring D.Y.G.”, skriver

Frängsmyr (sidan 146) ”formades många unga studenter vid sekelskiftet, bland dem de kommande rikspolitikerna Ernst Wigforss och Östen Undén.” De båda sistnämnda skulle senare komma att driva en notoriskt sovjetvänlig linje inom svensk utrikespolitik.

Sammanslutningar som de ovan nämnda spelade en roll inte bara under det radikala 1880-talet utan fortsatte att delta i opinionsbildningen på ett ofta provokativt sätt ett gott stycke in på 1900-talet, låt vara att radikalismen då fått hård konkurrens av romantiska, konservativa, nationalistiska och rent reaktionära synsätt. Till de sistnämnda hörde försöken att ”förbättra den svenska folkstammen” medelst rashygieniska åtgärder. Sådana synsätt gick ofta hand i hand med en vulgär darwinistisk uppfattning. Radikalerna pläderade bland annat för ökad rösträtt och mindre resurser till Sveriges försvar. Också kvinnofrågan kom alltmer i ropet.

Med Första världskriget (1914–18) förpassades den sabelskramlande krigsromantik som framförallt representerades av det

wilhelmska Tyskland och kejsar Wilhelm II:s person till historiens sophög. På världsscenen framträdde nu den kommuniststyrda Sovjetunionen, som grundats enligt Karl Marx, Friedrich Engels och V.I. Lenins idéer.

Efter krigsslutet framträdde vänster-radikalerna, varav många sympatiserade med Sovjetunionen, ånyo och talade om att nu skulle det aldrig mer bli krig, en i och för sig rimlig målsättning. Till den ändan skapades Nationernas förbund (NF) främst som en frukt av den idealism som representerades av den amerikanske presidenten Woodrow Wilson. Men NF visade sig bli en papperstiger som inte kunde förhindra tyskar, japaner och italienare från att upprusta och ett kvartssekel efter krigsslutet 1918 kasta världen in i ett nytt världskrig.

Vänstersekt

Om Första världskriget resulterade i ett nederlag för wilhelmismen, slöt Andra världskriget med att nationalsocialismen och fascismen förintades som ideologiska koncept av världskonflikt. Den tredje stora världskonflikt som utkristalliserades blev nu den mellan den totalitära kommunismen – företrädd av främst Sovjetryssland under Stalin – och den fria världen med USA som ledande makt. Det kalla kriget, som sannerligen icke saknade varma inslag, var ett faktum.

I Sverige och internationellt framträdde nu radikaler som påstod att de varken tog parti för kommunismen eller västvärldens värderingar utan företrädde en ”tredje ståndpunkt”. Bland svenska ”tredje ståndpunktare” kan nämnas före detta nazisympatisören Karl Vennberg, poet och i tidernas fullbordan kulturredaktör på det tidigare bruna, sedermera röda, *Aftonbladet*, Artur Lundkvist, akademiledamot och leninpristagare, skolideologen och -destruktören Stellan Arvidson, senare bland annat ordförande i vänskapsförbundet Sverige-DDR, med flera. Strängt taget kan svensk utrikespolitik från och med Östen Undén till och med Sten Andersson anses vara en ”tredje ståndpunkt”-politik, där Sverige enligt politikens anhängare ansetts föra en moraliskt överlägsen politik och där Olof Palme intagit en central roll. Och fullt i enlighet med tredje ståndpunkten innebar den svenska politiken långt ifrån någon neutralism – i realiteten understöddes kommunismen och dess stormakt Sovjetunionen.

”Hinke” Bergegren var kommunistisk agitator med anarkistisk anstrykning, som rev ner hävdvunna moralbegrepp.

I början av 1960-talet gjorde den marxistiska vänstervågen sitt inträde med buller och bång. Den hade haft sin begynnelse i amerikanska studentkretsar i slutet på 1950-talet, där ett litet koteri radikaler började hylla Fidel Castros revolution på Kuba och hänge sig åt diverse ”vänsterflum”. Kapitalismen förklarades vara ondskan inkarnerad och det ”imperialistiska” USA dess snöde vapendragare. Den proletära revolutionen skulle frälsa mänskligheten. Vietnamkriget kom att bli den stora hävstången i syfte att angripa västvärlden och dess demokrati. Den numera konservative, tidigare radikale, skriftställaren David Horowitz har insiktsfullt skildrat denna utveckling i sin självbiografiska bok *Radical Son* (1996). Bland annat beskriver han hur ett gäng hårt belastade kriminella – Svarta pantrarna – blev idoler i hela västvärlden.

Ett stort antal vänstersekt med olika bokstavskombinationer ploppade nu upp som svampar ur jorden i Sverige. De hyllade olika vänsterprofeter såsom Marx, Engels, Lenin, Stalin, Mao, Hoxha, Kim Il-sung, Ho Chi Minh och naturligtvis Castro med rent religiös fanatism. Oftast råkade de i luven på varandra och ynglade av sig ännu mer. Några av 60-talsradikalismens banérförare blev FNL-aktivisten Sköld Peter Mathis, sociologen Joachim Israel, teoretikern Göran Therborn, författarna Lars Görling, Jan Myrdal, Göran Palm, Sara Lidman och Peter Weiss, politikerna Birgitta Dahl och Anna-Greta Leijon, båda (s), Frank Baude (kfml(r)) och Gunnar Bylin (kfml) och många fler. Också vänsterpartiledaren Gudrun Schyman inledde sin politiska

karriär inom bokstavsvänstern. Skandal-filmen *491*, som bland annat skildrade sex mellan människor och djur, regisserad av Vilgot Sjöman efter Görlings roman med samma namn, blev ett slags chockerande symbol för den nya tiden.

Socialdemokraterna försökte utnyttja vänstervågen genom att framställa sig själva som vänsterradikala för att locka unga människor från den revolutionära fällan, något som kanske på ett begränsat sätt kan anses som förtjänstfullt. Samtidigt öppnade man dörren på vid gavel för marxistiska influenser till socialdemokratin och ointetgjorde därmed de landvinningar som tidigare gjorts av pålitliga reformister såsom Hjalmar Branting och Per Albin Hansson.

Hängbröstvästern

Kulturradikalerna av olika schatteringar var säkerligen i 1960- och 70-talens opinionsbildning långt mer effektiva för vänsterns sak än politikerna. Med Rachel Carsons våldsamt överdrivna, men likväl enormt inflytelserika, skildring *Tyst vår* fick den moderna miljövästern ett kraftigt avstamp som ett par decennier senare skulle bära frukt i Miljöpartiet. En typisk debatt i mitten av 1960-talet gällde den så kallade trolösheten, som utgick från tredje ståndpunktsdebatten på 1950-talet och ifrågasatte alla hittillsvarande värden. Ledande debattörer var här Björn Håkansson, Karl Vennberg och Lars Gyllensten.

Att man inom tongivande kulturkretsar nu anbefalldes ”trolöshet” mot invanda värderingar innebar bland annat, att man starkt ifrågasatte västerländsk demokrati och lämnade dörren öppen för den för tillfället ledande totalitära ideologin, kommunismen. På samma sätt som några årtionden tidigare svenska debattörer som Sven Hedin, Karl Vennberg och Gunnar Myrdal uttryckt stor förståelse för den tyska nationalsocialismen (vilken i vårt västliga grannland hyllades ”to the bitter end” av författaren Knut Hamsun).

Typiska för den nya radikalismen blev den sexuella så kallade frigörelsen samt den militanta kvinnörelsen. Det togs avstånd från vad som förkunnades vara tabun, dubbelmoral och biggotteri. Sex skulle man kunna ha med alla hur som helst; att hävda någonting annat var oförlåtligt reaktionärt. Drivande i den opinionsbildningen var journalisten Kristina Ahlmark-Michanek som 1962 kom ut med boken *Jungfrutro och dubbelmoral*. Den

sades vara ett frontalangrepp på sexualmoralen och förljugen sexualupplysning. Stor uppståndelse väckte läkaren Lars Ullerstam med boken *De erotiska minoriteterna* (1964) och Henning Pallesen med *De avvikande* (1964).

En av de första aktivisterna inom vad som senare kallats "hängbröstvänstern" var Eva Moberg, dotter till författaren Wilhelm Moberg och författare till ett antal uppmärksammade debattartiklar och manus till TV-inslag av typ "Proviektioner". Också hennes namn Åsa kan här nämnas. Den nyligen avlidna Barbro Backberger lamenterade över "den heliga familjen" och ömkade homosexuella, ensamstående och ensamma mödrar. Hon var en inflytelserik tillskyndare av den familjeupplösning som varit ett av den moderna tidens kännetecken.

Guillou och grabbarna

Året 1973 inträffade IB-affären vilken gav Jan Guillou direktbiljett till ära och beömmelse. Hans närmaste medarbetare hette Peter Bratt, i dag journalist på *Dagens Nyheter*, och Håkan Isacson, tidigare IB-man. IB-affären väckte enorm uppmärksamhet och renderade de tre huvudfigurerna fängelsestraff på ett år för spioneri och medhjälp till spioneri. De ifrågsatte dels den svenska underrättelsetjänstens rätt att övervaka svenska medborgare, dels det stöd för västliga demokratier som de ansåg att avslöjandena vittnade om. IB, en förkortning för "Inhämtning Birger" efter IB-chefen Birger Elmér, visades bland annat ha brutit sig in hos FNL-grupperna i Göteborg och i övrigt utfört en rad andra liknande handlingar.

Det väsentliga med IB-avslöjarna Bratt och Guillou – vilka efter en tid blev bittra fiender – var naturligtvis att de var troende marxist-leninister, vilka använde sin tidskrift *Folket i Bild-Kulturfront* som en murbräcka i syfte att underminera den till synes stabila svenska demokratin. I sina sensationalistiska IB-artiklar och i en därpå följande bok ifrågasatte de inte bara att Sverige hade en underrättelsetjänst, utan yttermera den svenska demokratin. I Bratt-Guillous ögon borde Sverige och alla andra länder styras enligt den proletära diktaturens principer. Utmärkande för Guillous/*FIB-Kulturfronts* inställning var stödet till den palestinska/arabiska terrorismen och avskyn för Israel och judenheten.

Med IB-affären kan sägas att den svenska

demokratin i allmänhet och socialdemokratin i synnerhet – IB var ju en socialdemokratisk skapelse – kom i gungning. Den blev en hörnsten i den revolutionsromantik som odlades litet varstans i det svenska samhället, icke minst i akademiska, kyrkliga och pedagogiska kretsar. Vänster-teologer som Ingmar Ström, Per Frostin och Martin Lindh framställde med välbehag Jesus som revolutionär och FNL-aktivist och den kristna läran som revolutionär.

På utbildningssidan sökte sossieriet hänga med i de radikala svängarna, och i slutet av 60-talet inskräpte utbildningsminister Olof Palme att det inte skulle få finnas någon skillnad mellan akademisk och icke-akademisk högre utbildning. Hösten 1968 besatte det röda patrascket med nuvarande gräsossen Anders Carlberg i spetsen Stockholms kårhus. I dag, drygt 30 år senare, är svensk utbildning en katastrof på alla plan.

Vänsterns nya kläder

Med 1980-talet ebbade den hårdföra vänsterns glansperiod ut. Det började gå att andas litet friare och friskare i samhället. En motreaktion kom med börsyra och snabba klipp, en utveckling vars hysteri i sig ledde till en motreaktion med krisernas 1990-tal. Det slutande 80-talet och det begynnande 90-talet såg öststatsdiktaturerna säcka ihop, under det att Sovjetunionen imploderade 1991. Kommunistkina bestod visserligen, men vänstern kunde snopet konstatera att den nu efter Ronald Reagans och västsidans seger i det kalla kriget stod utan stormaktsresurser. Inte ens lilla renläriga Albanien fanns till slut kvar när det gällde att pynta in välbehörliga pengar på bankkontona. Det innebar nu icke att vänstern var död, bara att den omgrupperade sig och övergick till en annan taktik. Strategin – att revolutionera Sverige – kvarstod.

Vänstern skrudade sig nu i nya kläder och fragmentariserade sig i feminazister, antirasistiska fanatiker, miljöfundamentalister, djurrättsextremister och inte minst börgromantiker. Homosexlobbyn lät sig ingalunda demoraliseras av det faktum att AIDS-epidemin visades ha sitt ursprung i bastuklubbar i San Fransisco i slutet av 1970-talet, utan erövrade ställning efter ställning i det utdragna "kulturkrig" som följde på det kalla kriget och som alltjämt pågår. Dagens unga homosexuella struntar i AIDS-riskerna, föredragande att leva ut sin homosexualitet, vilket på sikt bara

kan få förödande resultat. Ledande politiker och lagstiftare anpassar sig av rädsla för att bli avfärdade som homofober och mörkmän: bögnas och flatornas partnerskap är numera jämställt med normala äktenskap och homosexuella par har samma möjligheter att ansöka om adoption som heterosexuella. Varje form av kritik av homosexualitet kallas homofobi.

Sodom och Gomorra är här!

Det är svårt att säga om det är högprofilerade bögaktivister såsom Rikard Wolf, Jonas Gardell och Mark Levengood som drivit fram utvecklingen eller om de blivit de galjonsfigurer de faktiskt är tack vare den allmänna utvecklingen. I vilket fall som helst framstår de som samhällsdestruktörer, banande väg för underjordens värderingar, vilka i sinom tid riskerar leda till samhällets slutliga upplösning och totala kaos.

Precis som skett i alla andra historiska samhällen som tolererat frivol homosexualitet – Grekland, Sparta, Rom... ✎

Alla förstörare

★ I artikelserien "De förstörde Sverige" har tidigare följande 15 samhällsdestruktörer presenterats:

Alva Myrdal (6/99), Olof Lagercrantz (1/00), Axel Hägerström (2/00), C H Hermansson (3/00), Olof Palme (4/00), Ingemar Hedenius (5/00), Gunnar Myrdal (6/00), Gustav Jonsson (1/01), Stellan Arvidson (2/01), Sten Andersson (3/01), Anna-Greta Leijon (4/01), Birgitta Dahl (5/01), Herman Lundborg (1/02), Östen Undén (3/02) och Pierre Schori (4/02).

Olof Lagercrantz, mannen som förstörde *Dagens Nyheter*.

Ända sedan vulgärdarwinismen tog över som juridiskt rättesnöre i slutet på 1800-talet har den samiska befolkningen haft svårt att få gehör för sina synpunkter. Det menar gästskribenten Tomas Cramér, jurist, författare och

journalist som 1962 utsågs till Sameombudsman. I nedanstående artikel polemiserar Cramér utifrån en nyutkommen bok om samernas situation mot ledande norbottenspolitiker och lappfogdar för att de förvägrat samerna

deras värdighet. När nu staten avser att informera om samebefolkningen och dess villkor är det viktigt att samerna får föra fram sina synpunkter, anser Cramér.

av Tomas Cramér

Samerna och det svenska storsamhället

☆☆☆ Lennart Lundmark har skrivit "Lappen är ombyttlig, ostadig och obekvämlig..." (Norrlands universitetsförlag i Umeå 2002). En märklig boktitel.

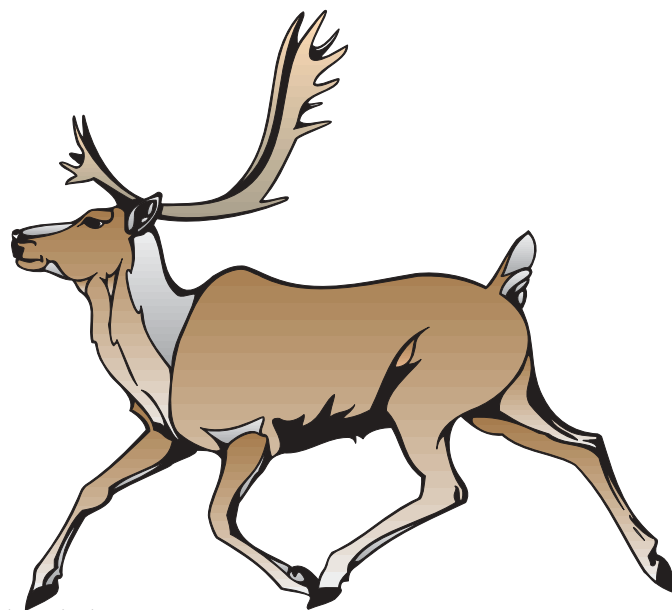
I ett samhälle som dagens svenska, där jämställdhet och människans värdighet står så totalt i centrum måste en författare, när det gäller samerna framhäva den internationella emancipation som ligger i 1751 års kodicill vilande på Pufendorffs och Grotius högtstående juridik. 1751 ger Sverige och Danmark-Norge samerna en egen domstol, vilande på gammal samisk tradition, Lapprätten, som skall tillämpa kodicillen som lagtext. Riksdagen bifaller en proposition härom och Svea hovrätt bekräftar saken genom ett universal 1752. Kodicillen gäller lika med svensk lag, och samebyn, districtet, framstår som rättighetsbärare.

Denna rättighetsbärare kvarstår, även om inrymningen av samer i värdskapet som åbo – en sorts fideikommissrätt – på lapps katteland (underavdelning av samebyn som markägare) sköts administrativt, och detta bekräftas av juristerna i HD 1868 med sedermera statsministern Eduard Henrik Carleson som ledare för Viktor Cramér med flera (utförlig motivering, styrkt av juris professorn J.J. Nordström i riksdagen 1871 i en utförlig genomgång). Det är givetvis dessa kunniga män, som förstår sig på 1751 års internationella emancipation av samerna, jämförlig med emancipationen av USAs negrer genom Lincoln och Rysslands livegna genom Alexander II 1861–63, som är det viktiga. Det får nog sägas vara Sveriges traditionella syn på samerna som bekräftades 1751.

Ytterst vinklat

Emancipationen bekräftas 1751 av förhandlingarna Danmark-Sverige, Mangelsen och Klinckowström, byggande på utredningar av Samuel Pufendorff, Hugo Grotius samt danskarna Hielmstjerne och Stampe,

Samerna har varit ett nomadiserande folk, vars rennäring kräver betydande landområden. Men hos svenska staten har samerna haft svårt att få gehör i modern tid, menar gästskribenten Tomas Cramér.

eminenta jurister. Som icke-jurist synes Lundmark helt sakna sinne för juridikens vikt och betydelse när det gäller att avgöra juridiska frågor som samernas rätt till land och vatten. Vikten av likhet i värdighets-hänseende synes Lundmark sakna sinne för, när det gäller förhållandet nybyggarebönder, en faktor som står i centrum 1751–52, i paritet med dagens jämställdhetstänk-

Gästskribenten

ande, men som helt förloras 1884 när vulgärdarwinismen slår igenom i HD med Knut Olivecronas totala åsiktsbyte.

I det framväxande organisationssverige hindras samerna av lappfogdar/lappväsendet, personer som fick värdighetsförnekarna Ragnar Sandberg och Ragnar Lassinnanti, att organisera sig. Först 1950 kan Gustaf Park bilda Svenska Samernas Riksförbund (SSR), som nu 2002 under annat namn är största parti i Sametinget under Lars-Anders Baer, som bland annat effektivt medverkade varje rättegångs dag un-

der HDs sex månader långa huvudförhandling i Skattefjällsmålet i slutet av 1970-talet.

Naturligtvis är det samernas egen aktivitet, myndigheternas kamp mot denna och deras näringspolitiska förintande av samiska rättigheter till lands och vatten som är det intressanta ämnet: *emancipationen* 1751–52, *disfranchisement* (mistande av värdighet och näringspolitiska rättigheter) 1884–1886–1928–1992–1993. Myndigheternas fixering vid ett negativt spår lägger en orimlig börda på samerna, på engelska en *exorbitant burden*. Myndigheterna blir beroende av sina egna djupa hjulspår, *path dependence* (Nobelpristagaren Douglass North) trots det klara budskapet i ILO 169.

Lundmark har i sin bok valt bort 1751–52 och SSR 1950 samt Sametinget, även om de ledande idébärarna – en ytterst vinklad framställning. Vidare bortfaller i boken det viktiga huvudspåret samernas rätt till land och vatten som behandlas i bland annat konventionerna om rasdiskriminering och civila och politiska rättigheter, CCPR 1966, artikel 1 och 27 med flera. Lundmarks bok koncentreras i stället på

en närsynt behandling av av riksdagsdebatter, vilka inte alltid varit så initierade, verkningsfulla eller handlingsinriktade. Principerna i konventionerna var kända långt före 1966 i internationell rätt. Tyvärr anger Lundmark alltför sällan vem som var statsminister och handlande statsråd vid tillsättande av utredningar, avgivande av propositioner etcetera. Det är givetvis viktigt att veta om det är konservativa, liberala eller socialistiska regeringar som agerar, särskilt som samerna först på 1960- och 1970-talen får möjlighet att handla mer aktivt inom det politiska beslutsmaskineriet.

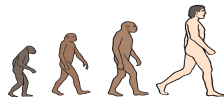
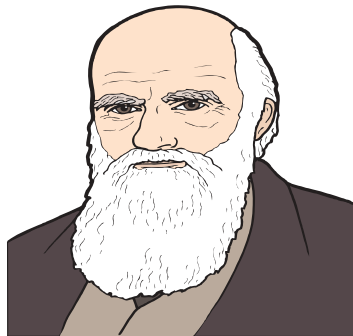
Lundmark har gjort en mycket ambitiös genomgång av material, men har ingen historiografi, ingen systematisk litteraturlista.

Värdigheten borta

Som framskyttat ovan raseras den samernas värdighet som så tydligt står fram i kodicillen och hos kunniga män som Nordström och Carleson med kolleger i HD 1868 hos Knut Olivecrona och hans HD 1884, där det talas om invasioner av en främmande folkstam som hotar jordbruket och en framväxande svensk kolonialism och industrialism utan hänsyn till samerna i norr. Längre har det letats efter ideologisk förklaring till detta tankeskifte.

På förfrågan har professor Gunnar Eriksson utrett denna radikala tankeglidning. Det är den vulgärdarwinistiska syn som den inflytelserike tyske professorn Ernst Haeckel, antisemit och antisamit, tillsammans med Bengt Lidforss med flera företrädde, som är förklaringen. Haeckel valdes in i svenska vetenskapsakademien och hade ett enormt inflytande, närmast monopol, inom den akademiska undervisningen i naturvetenskapliga ämnen. Hans internationella rörelse, monismen, fångade in Ellen Key och många andra centralt placerade, opinionsbildande intellektuella. Denna verkan sträckte sig till juridiken och många andra samhällsområden. Människans värdighet var för Haeckel förbehållen germanerna, och efter den fransk-inriktade Karl XV:s död 1872 blev Sverige alltmer tyskinriktat (kungligheten hade fortfarande makt, men det var naturligtvis ej detta som var avgörande).

För samernas del var värdigheten borta och nedvärderingen blev det ledande temat, buret av Olivecrona, Gustaf von Düben, kolonialist och landshövdingen i Norrbotten H.A. Widmark. Justitieminis-

Charles Darwins ideologiska inflytande har inte gynnat samerna.

tern Nils von Steyern sökte värna samernas rätt i kamp med motsatta intressen. Lagar som vilar på nedvärdering, i detta fall en nykommen sådan (jämför synen på judarna) kan givetvis ej anses bindande till exempel i äganderättsfrågor, som lagen 1886 dessutom ej avsett att lösa.

När Lundmark i sitt förord talar om ”den oprecisa användningen av begreppet social- eller kulturdarwinism, som alltför länge präglat diskussionen om svensk samepolitik”, är detta missvisande. Det är Gunnar Erikssons ytterst precisa konstateranden av fakta på 1970-talet i Skattefjällsmålet, som fastslagit raserandet av begreppet samernas värdighet i svensk lagstiftning, med lappfogdeväldet och falsariet ”lappprivilegium” 1928 som följd.

Norrländsperspektiv

Lundmark har ett norrländsperspektiv på samerna och undviker den disfranchisement – näringspolitiskt förnekande av rättsliga positioner – som kommer med nedvärderingen. Herman Lundborgs nazistinriktning och ”vetenskapliga” antisemitiska ”forskning” uttömmar ej Haeckels inflytande allmänt i Sverige. Nedvärderingen av samerna i lagstiftningen har en allmänare grund än Lundborgs rashygien. Det är snarare vulgärdarwinisten, professor Karl Bernhard Wiklunds förnekande av varje värdighet hos samerna (exempelvis tidskriften *Daphne* 1906) som fortfarande verkar.

Det är beklagligt att Lundmarks ambitiösa genomgång givit ett så magert och missvisande resultat. Han uppehåller sig ostrukturerat vid riksdagsdebatter utan att redovisa politiska bakgrunder för de agerande. Ej heller redovisar han de tankeströmningar och trender som behärskar tidevarven. Lundmark väljer ett nedvär-

deringens tidsavsnitt.

Det är nödvändigt att den informationsverksamhet, som nu i hela Sverige skall inledas om samerna, beaktar yttrandefriheten. Norrlandsintressen motsatta samernas intressen har lätt att skaffa finansiering för tendentiös litteratur, som främjar följande av inslagna villospår. Den kritik Sverige fått av sina rapporter till Genève i samefrågan nödvändiggör att Sverige finansierar och medger fritt tillträde för författare och journalister som fritt vill verka för främjande av samernas sak vid informationssammanträden samt finansierar publicering av litteratur och inlägg som främjar samernas rätt till land och vatten, ett legitimt intresse varav samernas värdighet som folk – och urfolk – är helt beroende.

Lundmarks bok 2002 saknar varje framtidsprogram för samernas del och varje kritik av rådande läge, klarlagt av Mörkenstam 2002. Kontentan av Lundmarks framställning blir: fortsatt som förut! Lundmark påminner om samerättsutredaren Lennart af Klintberg som 1968 kallade samernas reformkrav för ”yttringar av missnöje med gällande ordning”. 1968 års samepolitiska program är ett pregnant uttryck för samernas vilja, men förbigås helt av Lundmark, ehuru flera gånger antaget av SSRs landsmöte.

Då Lundmarks bok kan befaras få ett passiviserande inflytande – med stort stöd i norrlandskretsar – på framtida svensk samepolitik oavsett folkrätten, är det av stor betydelse att det befinnas hur boken helt saknar politisk precisering trots att riksdagsdebatter ges så stort, ostrukturerat rum däri. Först på 1960- och 1970-talen blir riksdagsdebatterna mer informerade, 1971 lag, 1972 renbeteskonventionen, 1977 positiv principdeklaration, varvid det är partipolitiska inlägg som måste observeras liksom 1992, då samernas sista omsättningsbara tillgång, jakt och fiske, olagligt fräntages dem.

Darwins inflytande

Som redan påpekats, har samernas egen effektiva aktivitet, som börjar 1950, ej fångat Lundmarks intresse, han har försummat SSRs styrelseprotokoll, landsmötesprotokoll och registratur, som är av största intresse för ämnet ”Lappen är ombytlig, ostadig och obekvämt”. Det är ju först 1950 som ”lappen” övervunnit hindren och kan komma igång med en systematisk, strukturerad egen samepolitisk

verksamhet gentemot staten, som ovedersägligen är samernas största motpart som 1968 års samepolitiska program konstaterar. Doktor Mörkenstam har vitsordat, att 1968 års program innehåller det väsentliga av hans budskap i *Svenska Värderingar?* (2002).

Johan Raattamaa, 1811-99, ledande laestadian, bidrog starkt till att återupp-rätta och befästa samernas värdighet och bland annat bekämpa det utbredda superiet, en reaktion mot nedvärderingen. Denna värdighetsbefrämjande gärning formade samer som Lars Utsi och Per Idivuoma och gav dem kraft att motstå sådana politiska partiströmningar, som ostrukturerat refereras i Lennart Lundmarks bok. Det är viktigt att notera Lundmarks försummande av konstens vikt för att sätta samernas värdighet i centrum, målningar av Karl Tirén som visar riksdagsman Farups renmord i Härjedalen, tavlan hängdes upp i riksdagen 1886, och framförallt Bror Hjorths enastående konstverk i Jukkasjärvi kyrka, som i stort format hyllar laestadianismen som uppehållare av samernas värdighet när riksdagen förnekar den, när kyrkan och dess höga företrädare såsom biskop Olof Bergqvist och ärkebiskop KG Hammar förnekar den.

Lundmarks bok heter *"Lappen är ombytlig, ostadig och obekvämt"*.

När en författare väljer bort den juridiska traditionen från 1751, starkt levande hos kunniga debattörer till 1884, då vulgär-darwinismen slår igenom, och sedan väljer bort SSR från 1950, samernas egen aktivitet som först då får luft, kan författaren skapa en fantombild. Lagstiftning har med juridik att göra. Lagstiftning går ej att förstå utan en juridisk analys. Då Lundmark uppenbarligen saknar förutsättningar för en dylik analys samt vilja att söka göra den, söker han i ett hoplock av mer eller mindre udda uttalanden i riksdagen komma bort från lagstiftningens verkliga innebörd och skälen härför (kolonialism och kleptokrati i ett politiskt mönster).

Det är knappast någon som bestrider att darwinismen, även, kanske på ett annat sätt, vulgär-darwinismen, omgestaltade synen på människa och människovärde, ett uttryck som förekommer – liksom utvecklingsläran – ostrukturerat i Lundmarks text och citat. Marx, Nietzsche, alla påverkades, även detaljfrågan samefrågan, och kristendomens syn, människan som en eminent varelse, kom allmänt under stark attack. Darwin påverkade alltså hela

människosynen och därmed synen på "lappen".

Antisemitisk propaganda

Det fanns även en från Norrland kommande propaganda, som påverkade riksdagsmännen vilka saknade egen kunskap. Ragnar Lassinantti yttrade i riksdagen på 1960-talet att när den svagare kulturen möter den starkare, blir det den svagare som går under och samerna skall ej undgå detta öde. Lassinantti yrkade därmed avslag på en motion (inspirerad av artikelförfattaren) om anslag till tidningen *Samefolket*, men förlorade i voteringen. Exemplet på Lassinanttis negativa propaganda mot samerna är många, bland annat vid en utskottsresa till Kiruna. Det var först genom Sameombudsmannens verksamhet som strålkastaren riktades mot den sedan länge dolt pågående propagandan.

Lappfogde Hedbäck gjorde negativ samepropaganda inför Love Kellberg, Hans-Åke Wängberg och artikelförfattaren, officiella förhandlare med Norge, i mitten av 1960-talet. När det gällde omfattande renöverkörningar på järnvägen Gällivare-Kiruna påstod Hedbäck att samerna ej önskade något renstängsel, ty "Lapparna kan aldrig bli ense om någonting." Att märka är att Hedbäck enligt lag var ordförande på samebyastämmorna och allsmäktigt över protokollet (inga justeringsmän fick väljas). När Sameombudsmannen hört byarna visade sig enighet om renstängsel, som byggdes och överkörningarna minskade radikalt.

Lappfogde Härdelin yttrade i privat sammanhang till artikelförfattaren, när denne på Israel Ruongs initiativ tagit ämbetet som Sameombudsman 1962 och just tillträtt i Arvidsjaur: "Lapparna, de är som stora barn." Dessa figurer, Lassinantti med flera, har ju fört samma antisemitiska propaganda även före 1950. Seriösa undersökningar av lappfogdarnas och länsstyrelsernas arkiv pågår. De kommer att visa aktivitet av antisemitisk art under lång tid före 1950.

Tyvär har min gamle skolkamrat Gad Rausings fond givit bidrag till Lennart Lundmarks förkastliga bok, som givetvis kommer att med orätt åberopas mot samiska intressen i framtiden, medan samerna har ytterst svårt att få några anslag. Detta strider mot yttrandefriheten i grundlagen, som givetvis skall gälla vid den landsomfattande information om samerna som staten nu förebådat.

Venezuela, fortsättning från sidan 10

nens krav på en folkomröstning om Chávez skulle uppfyllas. Men Chávez lyckades mobilisera sina sympatisörer och med militärens hjälp återta makten ett dygn senare.

I december är det dags igen och när detta skrivs strejkar miljoner venezolaner i protest mot presidenten. Oppositionen har samlat in två miljoner namn och kräver en folkomröstning om presidentens framtid till i februari 2003. Enligt författningen, som Chávez själv utarbetat ska en sådan hållas på folkinitiativ, men han vägrar naturligtvis. Venezuelas ekonomi håller på att gå under på grund av en ansvarslös politik som inte står Salvador Allendes i Chile på 1970-talet efter. Venezuelas stolta demokrati håller också på att gå under. Vilket är särskilt anmärkningsvärt eftersom Venezuela har haft en lång demokratisk historia, nästan unik för Latinamerika, där demokratin först under senare år vunnit insteg på militärens bekostnad. Men i Venezuela är man alltså på väg tillbaka till de gamla dåliga tiderna.

Även knarkgerillan backas upp

Chávez stödjer också knarkhandeln i Sydamerika. Han har vägrat amerikanskt spaningsflyg – som jagar knarksmugglare – rätten att flyga över venezolanskt territorium. Han har motsatt sig amerikanskt stöd till att motarbeta knarkodlarna i Colombia, venezolansk militär har uppgett att han utlovat den knarkrelaterade FARC-gerillan i Colombia ekonomiskt stöd i utbyte mot att de inte bedrev verksamhet i Venezuela.

När Venezuela blev en demokrati 1958 var det unikt för Latinamerika. Bara Chile hade demokratiskt styre då. Under 1980- och 1990-talen har demokratin växt fram i flertalet latinamerikanska länder, men tyvärr har vänsterpopulister med ansvarslös löftespolitik lyckats ta makten i en del länder. Idag ställer sig många frågande till den ännu ej tillträdde presidenten i Brasilien, "Lula", Luis Ignacio da Silva. Självt lovar han dock en ansvarsfull politik, trots sitt förflutna som socialistisk agitator. Det var dock åtskilliga decennier sedan Lula stod på barrikaderna på Scantias lastbilsfabrik i Sao Bernardo.

BREV TILL CONTRA

Kan man verkligen lita på Postverket?

★ Jag läste i *SvD* den 13/10, att 30 brevbärare i Mölndal erhållit Civilkuragepriset på 5.000 kronor för att ha vägrat dela ut viss post till 20 000 hushåll. Det gällde propaganda i anonyma kuvert från nationaldemokraterna.

Får Postverket bete sig på detta sätt? Här har ingåtts ett juridiskt bindande avtal mellan Posten och avsändaren, som säkerligen betalats för att få tjänsten utförd, och då fullföljer Posten icke sitt åtagande utan bryter ensidigt avtalet till skada för andra parten. Även den högsta ledningen synes ha godkänt brevbärarnas åtgärd och haft den dåliga smaken att efter kritik försvara avtalsbrottet. Man må

tycka vad man vill om nationaldemokraterna, men de skall väl ha samma rätt som de andra partierna, inklusive kommunisterna, att få torgföra och sprida sitt program. Posten har väl icke någon rätt till censur och skall väl inte avgöra, vad som får skrivas eller inte skrivas i ett land med yttrandefrihet, såvitt det icke är brottsligt. Vad har vi eljest för sorts demokrati i landet? Står det något straffbart i programmet är det väl åklagarens sak att bedöma.

Priset påstås vara utdelat för visat civilkurage. Vilket civilkurage? Vägran att dela ut posten är väl inte modigt gjort, när man med all säkerhet och med rätta räknade med stöd från näs-

tan alla etablerade massmedia och politiker liksom givetvis facket. Hade de postanställda däremot gått emot dessa tre storheter, hade de varit väl värda priset. Rätteligen borde brevbärarna få löneavdrag för sin vägran att utföra sina arbetsuppgifter alternativt åtalas och dömas för tjänstefel. Det gäller även dem inom ledningen, som sanktionerats åtgärden. Dessutom borde Postverket åläggas skyldighet att utgiva skadestånd. Vem vet vad Posten nästa gång vägrar dela ut? Kan man i fortsättningen verkligen lita på Postverket?

Johan von Nettelbeck

Antiisraeliska judar utnyttjas av förintelseförnekare

★ I förra *Contra* behandlades vänstergurun Noam Chomsky, som sades legitimera "töntvästern". I *Judisk Krönika* (5/02) skriver redaktör Jackie Jakubowski så om Chomsky: "Amerikanen och juden Noam Chomsky (som skrev förordet till förintelseförnekaren Robert Faurissons bok) är alla svenska USA- och Israel-hatares speciella älsklingsobjekt."

Chomsky är en särskilt framträdande exponent för den speciella kategori som kan kallas självhatande judar, det vill säga judar som vill känna sig delaktiga i den politiskt korrekta gemenskapen och därför inte tvekar att ta avstånd från det egna på ett eller annat sätt.

Ett annat sådant exempel är författaren Norman G. Finkelstein, vilken i likhet med Chomsky har Ordfront som svenskt förlag. Finkelstein hävdar i sin bok *Förintelseindustrin. Exploateringen av nazismens offer* att minnet av nazisternas judeutrotning har förvandlats till industri och används för maktpolitiska syften. I likhet med Chomsky är Finkelstein starkt kritisk till staten Israel och tvekar inte att gå till

frontalangrepp mot en sådan uppbläsa judisk fredskämpe som Nobelpristagaren Elie Wisel.

Finkelstein är en stor beundrare av Chomsky och utnyttjas, precis som denne, av förintelseförnekare.

Chomsky var, av någon anledning, en av undertecknarna när ett antal svenska judar den 5 april i *DN Debatt* fick infört ett nästan osannolikt hästskt angrepp på Ariel Sharon, premiärminister i den för sitt liv kämpande staten Israel. Inlägget presenterades så: "37 judar kräver att Israel inleder fredsförhandlingar: 'Sharon kan ta till atomvapen'."

Bland medverkande judar märktes Maj Wechseltmann, Henry Ascher, Georg Riedel, Erland Josephson, Channa Bankier och så den oundviklige herr Chomsky. Följande citat ger någon uppfattning om inläggets oerhörda ensidighet: "Vi motsätter oss kraftigt att Israels politiska ledare Ariel Sharon skall få tala i den judiska världsgemenskapens namn. Sharon utgör det största hotet mot Israels befolkning och världens judar." Och så vidare i samma

stil.

Inte ett ord nämns om palestinska självmordsbombare eller den korrupta palestinska myndighetens impotens eller regelmässiga förfarande att mörda personer som påstås ha "samarbetat med Israel" (sådana mord brukar, naturligtvis felaktigt, benämnas "avrättningar" i syfte att frammana ett legalitetens skimmer).

Anders J. Carlberg ser i samma nummer av *Judisk Krönika* debattartikeln och liknande inlägg som "En oro för att bli utfrusna om man inte lever upp till omvärldens krav".

Att uppsundertecknaren Henry Ascher, barnläkare i Göteborg, kritiserar Sharon för att vara diktator är förstås extra parodiskt eftersom sagde Ascher är medlem i KPLM(r) och därmed företrädare i stalinistisk form av kommunism. Bland andra Arkadij Vaxberg har som bekant visat att Stalin i själ och hjärta var en obotlig antisemit som mot slutet av sitt liv planerade massmord på judar i Sovjetunionen.

Tommy Hansson

BOK-NYTT

Tokfeminismen

Feminismen i dess moderna form uppstod på 1800-talet. I Sverige var författarinnan och resenären Fredrika Bremer en tidig förgrundsgestalt. Sedan dess har åtskilligt vatten flutit under våra broar och åtskilliga invektiv utslungats mot verkliga eller förmenta företrädare för manssamhället, det så kallade patriarkatet. Det begås nog inget större våld på sanningen om man hävdar att det å ena sidan finns en anständig och berättigad feminism, men att det å andra sidan också existerar en rabiat feminism som kan kallas exempelvis "feminazism" eller "tokfeminism". Författarinnan och kulturjournalisten Birgitta Kurtén-Lindberg har med en nyligen utkommen bok valt det senare uttrycket.

Tokfeminismen består av en serie artiklar, som i reflekterande form belyser olika sidor av den extrema varianten av feminism. Låt mig på en gång få säga att detta är en briljant bok som dels är övertygande i sak, dels håller hög språklig klass och förtjänar en vidare läsekrets än den sannolikt kommer att få. Kärnan i Kurtén-Lindbergs framställning är motsatsförhållandet mellan ett biologiskt-genetiskt och ett socialt synsätt. Det är det senare synsättet våra tokfeminister omhuldar. De menar att alla skillnader mellan män och kvinnor har sociala orsaker, även om de irriterande nog tvingas erkänna att barnafödandet troligen ändå är biologiskt betingat.

Den radikala feminism som är så dominant i dag spårar Kurtén-Lindberg till de amerikanska hemmafruarnas revolt "mot en påtvingad isolering som de fann outhärdlig" (sidan 43). Överflödssamhället hade då givit upphov till en klass välmå-

ende medelklassmän som gjorde karriär under det att deras hustrus förpassades till en vegetativ tillvaro i någon trist förort. Denna amerikanska situation, menar Kurtén-Lindberg, har många gemensamma drag med förhållandena i antikens Aten.

Enligt radikalfeminismen är det det outhärdligt förtryckande manssamhället som bär ansvaret för kvinnans genom historien underordnade ställning. De manliga värderingarna har sedan förts vidare från generation till generation genom den uppfostran som bibringats barnen inom ramen för den traditionella familjen, den som enligt Gudrun Schyman skyndsammast möjligt bör förstöras. Birgitta Kurtén-Lindberg är djärv nog att ifrågasätta dessa premisser och menar att många av skillnaderna mellan könen har med biologiska faktorer att göra: män och kvinnor är olika därför att naturlagarna har gjort dem sådana. Exempelvis är det ett oavvisligt faktum, menar författarinnan, att kvinnor är mer intresserade av mänskliga relationer än vad män är, vilket förklarar deras yrkesmässiga inriktning på vårdsektorn.

Kurtén-Lindberg anser också, att mansövervikten när det gäller chefsbefattningar till stor del är biologiskt-genetiskt betingad: "Kvinnor kommer helt visst att fortsätta sina inbrytningar på manliga områden. Antalet kvinnliga chefer och professorer kommer säkert att öka efterhand som kvinnorna får tid och ork att 'ta sitt ansvar' – som det brukar heta när det talas om männens roll i hemskötseln. Detta är utmärkt. Men det kommer sannolikt också i fortsättningen att finnas färre kvinnor än män i toppen. Kvinnorna har andra intressen som alltid kommer att konkurrera

om deras uppmärksamhet. Det viktigaste av dessa intressen är barnen. Det är för barnens skull kvinnorna kommer att fortsätta att sitta mitt emellan sina två stolar. Det är tur för barnen att det är så" (sidan 85).

Ty det är självfallet barnen som varit de stora förlorarna när det gäller feminazismens härjningståg under senare tid, inte minst de ofödda barnen. "Med abortlagen 1974", konstaterar Kurtén-Lindberg, "som kom till efter en häftig debatt, fråntogs fäderna all juridisk rätt till sina ofödda barn" (sidan 87). När de feminazistiska ropen på "kvinnans rätt till sin egen kropp" skallat färdigt var det ofödda barnet, fostret, reducerat till ett bihang till kvinnokroppen, föga mer värt än blindtarmens maskformiga bihang. Och de barn som ändå föddes blev det självklart att föräldrarna så snart som möjligt skulle placera under offentlig tillsyn, ett väsentligt förhållande i Socialsverige.

Sedan frågar sig somliga varför otrygghet, kriminalitet och brist på respekt för mänskligt liv frodas i dagens samhälle.

Birgitta Kurtén-Lindbergs angrepp på tokfeminismen är sakligt skarpt och väl underbyggt men ändå hovsamt i tonen. Som en röd tråd genom det 30-talet artiklar boken består av går det självklara konstaterandet: det är skillnad på män och kvinnor, en skillnad som till övervägande del är biologiskt betingad varför vi gör bäst i att lära oss leva med den! Till sist detta tänkvärda citat: "Grälen mellan könen kommer inte att upphöra förrän också de ledande debattkvinnorna och politikerna har lärt sig bejaka kvinnors konstruktiva roll i deras urgamla kvinnorevir, förrän den allmänna debatten återger det kvinnliga sitt värde. Det feministiska missnöjet med männen har sin yttersta grund i det uppkomlingskap som blivit

kvinnornas" (sidan 191).

Tommy Hansson
Birgitta Kurtén-Lindberg: Tokfeminismen. Timbro. 198 sidor.

The West and the Rest

Den brittiske filosofen Roger Scruton är en av dagens mest framträdande kulturkonservativa ideologerna. Ett flertal böcker med olika filosofiska och politiska teman har gjort hans namn känt, men även givit honom en hel del fiender då hans åsikter om allt från nationalstaten till äktenskap och sexualitet inte direkt faller under det "politiskt korrekta".

Den senaste boken från Scrutons penna bär titeln "*The West and the Rest*", med undertiteln "*Globalization and the Terrorism Threat*". Som synes berör boken ett inte allt för ovanligt tema numera, då världen ser ut som den gör. Scrutons tes är att västvärlden skiljer sig från många andra civilisationer ("the Rest") genom att den bygger på territoriellt baserade nationalstater. Västvärldens samhällen bygger på att människor är lojala mot en territoriellt avgränsad överhet, traditionellt identifierad med de europeiska nationalstaterna. Många andra kulturer bygger i högre eller lägre grad på lojalitetsband knuten till stam, ätt eller religion.

Det som händer i en "mångkulturell" eller "globaliserad" värld är att dessa synsätt krockar. På så sätt skapas både möjligheter och förutsättningar för terrorism. Scrutons recept (eller vad man ska kalla det, han är uttryckligen inte för patentlösningar) slår åt flera håll. Han angriper både den liberala tanken på en oreglerad invandring utan krav på integration. Men även vissa av västvärldens företeelser, som till exempel krav på total frihandel eller att vi i egenskap av upplysta västerlänningar ska kunna resa och verka var som helst utan att

respektera lokala traditioner och sedvänjor.

Att Scruton slår åt båda håll så att säga är synnerligen intressant i dessa dagar, då debatten kring terrorism snarast tycks ha delat det kulturkonservativa läget mellan å ena sidan nykonservativa som förordat "hårdare tag" mot terrorism för att försvara den västerländska civilisationen, och å andra sidan vissa traditionellt konservativa som mer menat att västerlandet får "skylla sig självt" på sin dekadens och imperialistiska hållning gentemot övriga världen. Scruton slår ett slag för de traditionella västerländska nationalstaterna. Dock vet de som känner Scruton sedan dennes tidigare böcker att denne verkar i en konservativ tradition med rötter hos bla Edmund Burke och klassisk brittisk "toryism". Konspirationsteoretiker och antisemiter göra sig inte besvär. De anti-globalistiska tendenser som dock finns tilltalar kanske inte de mer liberalt sinnade. Scrutons publik är den kulturkonservativa.

*Kenneth Nyman
Roger Scruton: The West and the Rest, Intercollegiate Studies Institute, 2002. 200 sidor*

Till historiens försvar

Man lär så länge man lever, brukar det heta. Den insikten stärktes hos mig vid läsandet av R. J. Evans bok. En annan sentens ur min sena studietid väcktes i mitt medvetande: "Panta rei" en grundläggande och träffande sats hos greken Herakleitos, om att "allting flyter".

Vem kunde ens ana att historien man sedan barnaåren hört talas om, med tiden lärt i skolan, och därefter självupplevt, kan ifrågasättas; ja till och med förnekas eller helt tillintetgöras.

L. von Ranke, en av historieforskningens grundläggare på 1800-talet krävde systematiskt analys av källorna. Han inpräntade att historien bör återges "hur det egentligen varit". Nuförtiden tycks alla logiska krav på historisk sanning, vara satta på undantag.

Historien kan skrivas på många olika sätt. På basis av: "relativism", vilket innebär förnekandet av alla absolut objektiva värden. Inom nutida filosofin har relativism efterträtts av "pragmatism", där

sanningen inriktas efter praktiska konsekvenser, ett påstående kan ha, om det är sant.

"Positivism", filosofisk riktning som inser vetenskapens begränsning. Förkastar metafysiska och teologiska spekulationer, och håller sig till det faktiskt konstaterbara.

"Metafysism", vars anhängare anser, bland annat att historien passerar olika stadier men rör sig obönhärligt mot kommunismen. "Modernism", radikal riktning inom olika konstarter bland annat litteraturen. Och sist, inte minst postmodernism som dök upp på 1980-talet där vissa historiker förnekar att det alls finns några historiska sanningar.

En stilla undran bara: om historiska händelser vars spår i arkitekturen, litteraturen, skulpturkonsten, vi på våra torg närmast kan röra vid, är osanna, hur är det då med religionen? Är påståendet i GT, att Mose i Sinaiöknen med sin käpp utvann dricksvatten ur bergets klippor, sannare? Eller att Jesus enligt NT gick på vattnet och gjorde vin därav, mera sann än de ännu levande, av nazism och kommunism drabbade – före, under och efter – andra världskriget?

Boken, med sina (upp till 70 ord) långa meningar, är inte särskilt lättläst. Men är en guldgruva för historie- och filosofifälskare. Den är bland annat en lågmäld vidräkning med Arnold Toynbee som ansåg att kristendomen är vår civilisations enda försvar gentemot "det slags barbari som under andra världskriget rådde i Tyskland och hela Europa". De som ansåg sig ha upptäckt historiska lagar från Marx till Toynbee, har fel. För att höja sannolikheten av sin bisarra tes, tog han det judiska folket som exempel på en kultur som redan är fossil.

Dödahavsruellarna, en produkt av den påstådda fossilkulturen, upptäckta 1947, orsakade en nytolkning av kristendomens tillblivelse. Men detta ändrade inte Toynbees syn på det redan i NT benämnda "förstockade judendomen". Rullarna är för övrigt ett utmärkt exempel på, när historierevidering är berättigad. Även vänstern, som för sina låga syftens skull förfalskar vår historia och nedvärderar de omutliga historikernas arbeten, får sin beskärda del av kritiken.

*Marek Zyto
R. J. Evans: Till historiens försvar. SNS Förlag.*

CONTRA

6 1977...

Under åren 1977 och 1978 gav Contra ut två fyrsidiga "extranummer" som ett led i ambitionerna att öka utgivningen från fyra till sex fullmatade nummer. Nummer 6 1977 var ett sådant "extranummer" som till större delen ägnades dåvarande utrikesminister Ola Ullstens svar på Contras frågor om svensk flyktingpolitik. Ullsten förklarade att reger-

ingen (en borgerlig dito) inte var beredd att ta emot vietnamesiska flyktingar från Sydostasien, latinamerikaner skulle prioriteras. Idag har denna politik lett till att socialdemokraterna kan ta hem valen eftersom en borgerlig regering valde att ta in "vänsterflyktingar" istället för "högerflyktingar".

Vid sidan av Ola Ullstens svar

till Contra fanns en skakande skildring från Contras medarbetare på plats i ett flyktingläger för just vietnameser i Thailand. Resten av världen förbarmade sig över en del av de flyktingarna, men Sverige fortsatte sitt ekonomiska stöd till bödlarna i Hanoi, som låg bakom flyktingarnas tragiska situation.

...för tjugofem år sedan